

USTAWA
z dnia 14 grudnia 1994 r.

o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa zadania państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy.
2. Ustawa ma zastosowanie do:
 - 1) obywateli polskich zamieszkałych w Polsce, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zatrudnienie lub inną pracę zarobkową za granicą u pracodawców zagranicznych,
 - [2) cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadających zezwolenie na osiedlenie się lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski,]*
 - <2) cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poszukujących zatrudnienia i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski, posiadających:**
 - a) zezwolenie na osiedlenie się lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej,**
 - b) obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej,>**
 - 3) cudzoziemców, którym właściwy organ udzielił zezwolenia na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Na zasadach określonych w ustawie zasiłki i inne świadczenia z tytułu pozostawania bez pracy przysługują osobom, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2.

Art. 2.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
 - 1) absolwencie - oznacza to bezrobotnego w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973, Nr 100, poz. 1080, Nr 122, poz. 1323 i 1325, Nr 128, poz. 1405, Nr 154, poz. 1793, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 675, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 6, poz. 65.

obw. Prez.TK dot. art. 23 ust. 2 pkt 3 (Dz.U. z 1997 r. Nr 63, poz. 403)

nowe brzmienie pkt 2 w ust. 2 w art. 1 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczeniu o ukończeniu kursu, jeżeli jest:

- a) absolwentem, który uczęszczał w systemie dziennym do ponadpodstawowej oraz ponadgimnazjalnej szkoły publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo do szkoły wyższej,
 - b) absolwentem studiów podyplomowych lub doktoranckich, podjętych w okresie 6 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej,
 - c) absolwentem szkoły, o której mowa w lit.a), do której uczęszczał w systemie wieczorowym lub zaocznym, jeżeli w ostatnich 12 miesiącach trwania nauki nie był zatrudniony,
 - d) absolwentem co najmniej 12-miesięcznego przygotowania zawodowego, odbytego w ramach Ochotniczych Hufców Pracy,
 - e) absolwentem kursów zawodowych, trwających co najmniej 24 miesiące, jeżeli w okresie ostatnich 12 miesięcy ich trwania nie był zatrudniony,
 - f) absolwentem szkoły specjalnej,
 - g) niepełnosprawnym, który uzyskał uprawnienia do wykonywania zawodu,
- 1a) agencji zatrudnienia - oznacza to agencję pośrednictwa pracy, agencję doradztwa personalnego, agencję pracy tymczasowej,
 - 2) bezrobotnym - oznacza to osobę, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, nie zatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, z zastrzeżeniem lit.g), nie uczącą się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy, jeżeli:
 - a) ukończyła 18 lat, z wyjątkiem młodocianych absolwentów,
 - b) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat,
 - c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,
 - d) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
 - e) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) gospodarstwa stanowiącego dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości

- przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2,0 ha przeliczeniowych, ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- f) nie podjęła pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo nie podlega - na podstawie odrębnych przepisów - obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników, lub zaopatrzenia emerytalnego,
 - g) jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie,
 - h) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
 - i) nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, z zastrzeżeniem lit. d),
 - j) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego, stałego wyrównawczego, gwarantowanego zasiłku okresowego lub renty socjalnej,
- 3) cudzoziemcach - oznacza to osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego,
 - 4) dochodach - oznacza to dochody z innego tytułu niż zatrudnienie lub inna praca zarobkowa podlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - 5) dodatkowym miejscu pracy - oznacza to miejsce pracy utworzone dla bezrobotnego w wyniku udzielenia pożyczki z Funduszu Pracy,
 - 5a) dodatku szkoleniowym - oznacza to kwotę wypłaconą bezrobotnemu w okresie szkolenia obejmującego przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
 - 6) klubie pracy - oznacza to zajęcia dla bezrobotnych w celu nabycia umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia,
 - 7) koszcie szkolenia - oznacza to:
 - a) uprzednio uzgodnioną należność przysługującą jednostce szkoleniowej,
 - b) koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków,
 - c) koszt przejazdu i zakwaterowania, jeżeli szkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania bezrobotnego,
 - d) koszt niezbędnych badań lekarskich,
 - e) koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie określonych uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów zawodowych,
 - 8) najniższym wynagrodzeniu - oznacza to minimalne wynagrodzenie za pracę ustalane na podstawie odrębnych przepisów,
 - 9) nielegalnym zatrudnieniu lub innej nielegalnej pracy zarobkowej - oznacza to:

- a) zatrudnienie przez pracodawcę osoby bez zawarcia z nią w wymaganym terminie umowy o pracę na piśmie,
 - b) niezgłoszenie osoby zatrudnionej lub wykonującej inną pracę zarobkową do ubezpieczenia społecznego,
 - c) powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na osiedlenie się lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej i nieposiadającemu zezwolenia na pracę wydanego przez właściwy organ lub powierzenie wykonywania pracy na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu,
 - d) wykonywanie przez cudzoziemca nieposiadającego zezwolenia na osiedlenie się lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej pracy bez zezwolenia na pracę wydanego przez właściwy organ,
- 10) nielegalnej działalności - oznacza to:
- a) prowadzenie agencji zatrudnienia bez wymaganego wpisu do rejestru agencji zatrudnienia,
 - b) pobieranie przez agencję zatrudnienia od osób, dla których poszukuje ona zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, opłat innych niż wymienione w art. 47 ust. 2 pkt 8,
- 11) odpowiednim zatrudnieniu - oznacza to zatrudnienie, do którego bezrobotny ma wystarczające kwalifikacje lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu, jego stan zdrowia pozwala mu na wykonywanie tego zatrudnienia, a łączny czas dojazdu do miejsca zatrudnienia i z powrotem środkami komunikacji publicznej nie przekracza 3 godzin,
- 12) organach zatrudnienia - oznacza to ministra właściwego do spraw pracy oraz wojewodów, marszałków województw i starostów,
- 13) osobie samotnie wychowującej dzieci - oznacza to osobę, o której mowa w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- 14) osobie współpracującej – oznacza to osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 15) poszukującym pracy - oznacza to osobę nie zatrudnioną, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, poszukującą zatrudnienia oraz osobę zatrudnioną zgłaszającą zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy,
- 15a) pozarolniczej działalności - oznacza to pozarolniczą działalność w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 16) innej pracy zarobkowej - oznacza to wykonywanie pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych),
- 17) pracodawcy - oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudniają one pracowników,

- 18) pracach interwencyjnych - oznacza to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą,
- 18a) pożyczce szkoleniowej - oznacza to pożyczkę udzieloną bezrobotnemu na sfinansowanie kosztów szkolenia podejmowanego bez skierowania powiatowego urzędu pracy na to szkolenie,
- 19) programach specjalnych - oznacza to działania, w celu promocji zatrudnienia, inicjowane przez organy zatrudnienia na rzecz osób zakwalifikowanych do grup ryzyka na lokalnych rynkach pracy,
- 20) przeciętnym wynagrodzeniu - oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,
- 20a) przyczynach dotyczących zakładu pracy - oznacza to rozwiązanie stosunku pracy (stosunku służbowego) z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych, a także wygaśnięcie stosunku pracy (stosunku służbowego) z powodu śmierci pracodawcy lub gdy przepisy ustawy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy w przypadku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy,
- 20b) przyrzeczeniu – oznacza to przyrzeczenie wydania cudzoziemcowi zezwolenia na pracę pod warunkiem uzyskania przez niego odpowiedniej wizy lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 21) robotach publicznych - oznacza to zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac zorganizowanych przez organy samorządu terytorialnego lub instytucje użyteczności publicznej oraz organizacje statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych lub środków instytucji, organizacji, spółek wodnych i ich związków,
- 21a) stażu - oznacza to nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy przez absolwenta, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą,
- 21b) stypendium - oznacza to kwotę wypłacaną z Funduszu Pracy bezrobotnemu, zarejestrowanemu w powiatowym urzędzie pracy jako absolwent, w okresie odbywania szkolenia, stażu u pracodawcy oraz przez okres nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej albo w szkole wyższej, do której uczęszcza w systemie wieczorowym lub zaocznym,
- 21c) staroście - oznacza to starostę powiatu lub prezydenta miasta na prawach powiatu sprawującego zwierzchnictwo nad działalnością powiatowego urzędu pracy,

- 22) szkoleniu - oznacza to przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie, podwyższenie kwalifikacji zawodowych lub naukę umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia,
- 22a) składkach na ubezpieczenie społeczne - oznacza to składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, finansowane z własnych środków płatnika tych składek,
- 22b) wykonywaniu pracy przez cudzoziemca – oznacza to zatrudnienie, wykonywanie innej pracy zarobkowej lub pełnienie funkcji w zarządach osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą,
- 23) zasiłku - oznacza to zasiłek dla bezrobotnych,
- 25) zatrudnieniu - oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą, **pkt 24 w ust. 1 w art. 2 skreślony**
- 26) żołnierzach rezerwy - oznacza to osoby zwolnione z zawodowej służby wojskowej w wyniku restrukturyzacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nie nabyli uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych w pełnej wysokości.
2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przedłuża się o czas odbywania przez absolwenta zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej.
3. Badania lekarskie, mające na celu stwierdzenie zdolności bezrobotnego do pracy, przeprowadzają, na wniosek kierownika powiatowego urzędu pracy, lekarze ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Rozdział 2

Organy zatrudnienia i rady zatrudnienia

Art. 3.

Zadania określone w ustawie realizuje minister właściwy do spraw pracy oraz samorząd województwa, wojewoda i samorząd powiatowy, którzy współdziałają z organami, organizacjami i instytucjami zajmującymi się problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, a w szczególności z gminami oraz organizacjami związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych.

Art. 4.

Minister właściwy do spraw pracy w zakresie objętym ustawą:

- 1) realizuje politykę państwa w zakresie rynku pracy,
- 2) realizuje zadania wynikające z funkcji dysponenta Funduszu Pracy, o którym mowa w art. 52 ust. 2,
- 3) zapewnia jednolitość stosowania prawa w szczególności przez:
 - a) udzielanie wyjaśnień dotyczących przepisów ustawy,

b) określanie standardów realizacji pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń oraz prowadzenia centrów informacji zawodowej i klubów pracy,

c) wprowadzenie i rozwijanie w urzędach pracy systemów informatycznych zapewniających spójny system obsługi rynku pracy przez ustalenie zasad i procedur homologacji systemów informatycznych stosowanych w urzędach,

[4) realizuje zadania wynikające z umów i porozumień międzynarodowych, pełniąc równocześnie funkcję instytucji właściwej do spraw współpracy z instytucjami innych państw w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia.]

<4) pełni funkcję instytucji łącznikowej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie świadczeń dla bezrobotnych,>

<5) realizuje zadania wynikające z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami członkowskimi Unii Europejskiej,

6) jest organem odwoławczym od decyzji wydawanych przez marszałka województwa, jako organu pierwszej instancji, w sprawach, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10f.>

<Art. 4b.

Minister właściwy do spraw pracy, uwzględniając procedury i standardy obowiązujące państwa członkowskie Unii Europejskiej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania organów zatrudnienia związane z realizacją zadań wynikających z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie świadczeń dla bezrobotnych i realizacji prawa swobodnego przepływu pracowników, a w szczególności:

- 1) tryb przekazywania i zakres przekazywanych informacji między krajowymi organami zatrudnienia oraz do odpowiednich służb zatrudnienia państw członkowskich Unii Europejskiej,
- 2) procedury związane z wymianą międzynarodowych ofert pracy między krajowymi organami zatrudnienia oraz z przekazywaniem do służb zatrudnienia innych państw członkowskich Unii Europejskiej,
- 3) rodzaje dokumentów i wzory formularzy stosowanych przy realizacji zadań, o których mowa w pkt 1 i 2.>

Art. 4c.

Minister właściwy do spraw pracy może, w drodze rozporządzenia, ustalić wymagania i tryb homologacji systemów informatycznych stosowanych w urzędach pracy, uwzględniając:

- 1) rodzaje oprogramowania objęte procedurami homologacji,
- 2) ogólny i szczegółowy zakres wymagań homologacji,
- 3) sposób ogłaszania wymagań,
- 4) warunki zgłoszenia oprogramowania do homologacji,

art. 4a skreślony

nowe brzmienie pkt 4 i dodane pkt 5 i 6 w art. 4 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

dodany art. 4b wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

5) przebieg procedury homologacji.

Art. 5.

1. Do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy w szczególności:

- 1) opracowywanie analiz i ocen dotyczących problematyki zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu w województwie,
- 2) współdziałanie z wojewódzką radą zatrudnienia w podejmowaniu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków, w tym tworzenie nowych miejsc pracy,
- 3) ustalanie dla samorządów powiatowych danego województwa, według kryteriów określonych przez sejmik wojewódzki, kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań,
- 3a) inicjowanie i współfinansowanie szkoleń, prac interwencyjnych, zatrudnienia absolwentów i programów specjalnych,
- 4) organizowanie pośrednictwa pracy w skali wojewódzkiej i międzywojewódzkiej,
- 5) współdziałanie z organami właściwymi w sprawach oświaty w planowaniu i podejmowaniu przedsięwzięć w zakresie szkolenia bezrobotnych oraz w organizowaniu kształcenia zawodowego, z uwzględnieniem potrzeb wojewódzkiego rynku pracy,
- 6) organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej na terenie województwa, a także wspierania działalności klubów pracy,
- 7) opiniowanie kryteriów wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców nieposiadających zezwolenia na osiedlenie się ani statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) prowadzenie polityki regionalnej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu poprzez inspirowanie i współfinansowanie oraz koordynowanie realizacji programów wojewódzkich,
- 10) organizowanie, inicjowanie i współfinansowanie lokalnych programów mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy i likwidację negatywnych skutków bezrobocia lub wspieranie rządowych programów restrukturyzacyjnych,
- 10a) inicjowanie i realizacja przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, zwolnieniami grupy pracowników z przyczyn dotyczących pracodawcy,
- 10b) inicjowanie oraz realizacja, we współdziałaniu z podmiotami niezaliczonymi do sektora finansów publicznych, wojewódzkich programów promocji zatrudnienia,
- 10c) realizacja zadań w zakresie międzynarodowej wymiany ofert pracy oraz zadań związanych z kierowaniem obywateli polskich do pracy za granicą,
- <10d) pełnienie funkcji instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia**

**pkt 9 w ust. 1 w art. 5
skreślony**

**dodane pkt 10d-10f w
ust. 1 i dodany ust.
2a w art. 5 wchodzi
w życie z dniem
uzyskania przez RP
członkostwa w UE
(Dz.U. 2002 r. Nr 74,
poz. 675)**

społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie świadczeń dla bezrobotnych,

10e) realizowanie zadań w zakresie prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami Unii Europejskiej,

10f) wydawanie decyzji w sprawach dotyczących przyznawania świadczeń z tytułu bezrobocia cudzoziemcom posiadającym obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej,>

11) realizacja innych zadań przewidzianych w odrębnych ustawach,

12) organizowanie oraz finansowanie z Funduszu Pracy szkolenia kadr wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy realizujących na terenie województwa zadania wynikające z ustawy,

13) określanie, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady zatrudnienia, na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności, o której mowa w art. 36 ust. 3, wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 6a pkt 5a; wykaz podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym,

14) programowanie i realizacja projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich, finansowanych z europejskich funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych.

2. Zadania określone w ust. 1 realizowane są przez wojewódzki urząd pracy będący wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną samorządu województwa.

<2a. Marszałek województwa może, w formie pisemnej, upoważnić dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy lub, na jego wniosek, innych pracowników tego urzędu, do załatwiania w imieniu marszałka województwa spraw, w tym wydawania decyzji i postanowień administracyjnych w zakresie, o którym mowa w ust. 1.>

3. Dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy powołuje i odwołuje marszałek województwa, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady zatrudnienia.

4. Wicedyrektorów wojewódzkich urzędów pracy powołuje i odwołuje marszałek województwa na wniosek dyrektora.

5. Sejmik województwa co najmniej raz w roku dokonuje oceny sytuacji na rynku pracy.

Art. 6.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiaty należy:

1) rejestrowanie bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, przedstawianie im propozycji zatrudnienia, szkolenia i innych form mających na celu ich aktywizację zawodową, a w razie braku takich możliwości wypłacanie uprawnionym zasiłków i innych świadczeń pieniężnych,

2) przyznawanie i wypłacanie uprawnionym osobom świadczeń przedemerytalnych oraz wypłacanie zasiłków przedemerytalnych,

3) prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy,

4) wydawanie biletów kredytowych osobom skierowanym do pracy poza miejsce stałego zamieszkania,

**pkt 5 i 8 w art. 6
skreślone**

- 6) wydawanie decyzji w sprawach o:
- a) uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu osoby bezrobotnej,
 - b) przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, zawieszeniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium lub świadczenia przedemerytalnego oraz wstrzymaniu, zawieszeniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku przedemerytalnego, lit. e) i f) w pkt 6 w art. 6 skreślone
 - c) obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia finansowanych z Funduszu Pracy,
 - d) odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia lub pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy,
- 7) wydawanie innych decyzji w sprawach dotyczących zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu na podstawie innych ustaw,
- 9) wykonywanie zadań określonych w odrębnych przepisach.

Art. 6a.

Do zadań samorządu powiatowego należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników,
- 2) podejmowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków,
- 3) pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 4) inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek i ścisła współpraca w tym zakresie z izbą rolniczą w odniesieniu do bezrobotnych zamieszkałych na wsi,
- 5) inicjowanie i finansowanie:
 - a) prac interwencyjnych,
 - b) robót publicznych,
 - c) zatrudnienia absolwentów,
 - d) programów specjalnych,
 - e) szkoleń,
- <5a) refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,>**
- 6) współdziałanie z powiatowymi radami zatrudnienia w zakresie ograniczania bezrobocia i jego negatywnych skutków, a w szczególności rozdziału i wykorzystania środków Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

dodany pkt 5a w art. 6a wchodzi w życie z dniem 1.06.2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 65)

- 7) inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy,
- 8) opracowywanie analiz, ocen i sprawozdań dotyczących problematyki zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu w powiecie na potrzeby wojewódzkiego urzędu pracy oraz powiatowej rady zatrudnienia,
- 9) inicjowanie i realizacja przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, zwolnieniami grupy pracowników z przyczyn dotyczących pracodawcy [.] <,>
- <10) realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie świadczeń dla bezrobotnych oraz współdziałanie w tym obszarze z pozostałymi organami zatrudnienia,**
- 11) wypłacanie świadczeń na podstawie decyzji, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10f,**
- 12) realizowanie zadań w zakresie prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami Unii Europejskiej.>**

dodane pkt 10-12 w art. 6a wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

Art. 6b.

1. Zadania, o których mowa w art. 6 i 6a, wykonywane są przez powiatowe urzędy pracy wchodzące w skład powiatowej administracji zespolonej.
2. Kierownika powiatowego urzędu pracy powołuje i odwołuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia.
3. Zastępców kierownika powiatowego urzędu pracy powołuje i odwołuje starosta na wniosek kierownika.
4. Starosta może w formie pisemnej upoważnić kierownika powiatowego urzędu pracy do załatwiania w jego imieniu spraw, w tym do wydawania decyzji i postanowień administracyjnych oraz zaświadczeń w zakresie zadań wykonywanych przez powiatowy urząd pracy.
5. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 4, może być na wniosek kierownika powiatowego urzędu pracy udzielone także innym pracownikom tego urzędu.

Art. 6c.

1. Do zadań wojewody w zakresie przeciwdziałania bezrobociu należy:
 - 1) kontrola realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z przestrzegania przepisów ustawy wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego,
 - 2) sprawowanie merytorycznego nadzoru nad wymaganym standardem usług świadczonych przez urzędy pracy oraz odpowiednim poziomem kwalifikacji kadr w urzędach pracy na terenie województwa,
 - 3) ustalanie, po zasięgnięciu opinii marszałka województwa, kryteriów wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców nieposiadających zezwolenia na osiedlenie się ani statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej; kryteria te nie mogą zawierać wymagań dyskryminujących kandydatów ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, ani ze względu na przynależność związkową,

- 4) wydawanie przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców,
 - 5) wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy.
2. W postępowaniu administracyjnym w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:
- 1) organem właściwym jest starosta,
 - 2) organem wyższego stopnia jest wojewoda.

**pkt 5, 6 i 8 w ust. 2 w
art. 8 skreślony**

Art. 7.

1. Naczelna Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw pracy w sprawach zatrudnienia.
2. Do zakresu działania Naczelnej Rady Zatrudnienia należy w szczególności:
 - 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia,
 - 2) opiniowanie planów Funduszu Pracy oraz rocznych sprawozdań z działalności tego Funduszu,
 - 3) wydawanie opinii w sprawach, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 21,
 - 3a) opiniowanie zasad i kryteriów przyznawania przez ministra właściwego do spraw pracy, z funduszy będących w jego dyspozycji, środków na dofinansowanie programów i przedsięwzięć realizowanych w ramach zadań statutowych przez instytucje i organizacje na rzecz bezrobotnych oraz młodzieży wchodzącej na rynek pracy,
 - 4) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących zatrudnienia oraz wnioskowanie w sprawie wydania lub zmiany obowiązujących przepisów,
 - 5) współdziałanie z wojewódzkimi radami zatrudnienia,
 - 6) przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw pracy okresowych informacji o swojej działalności.

Art. 8.

1. Wojewódzkie rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi marszałków województw.
2. Do zakresu działania wojewódzkich rad zatrudnienia należy w szczególności:
 - 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia w województwie,
 - 2) ocena racjonalności gospodarki środkami Funduszu Pracy,
 - 3) opiniowanie kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych danego województwa na finansowanie programów na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu i finansowanie innych fakultatywnych zadań oraz opiniowanie opracowanych przez wojewódzkie urzędy pracy projektów planów finansowych i sprawozdań z ich realizacji,
 - 4) składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie,

- 7) ocenianie okresowych sprawozdań z działalności wojewódzkich urzędów pracy oraz przedstawianie Naczelnej Radzie Zatrudnienia okresowych sprawozdań i wniosków w sprawach zatrudnienia,
- 9) opiniowanie kandydatów na stanowisko dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy oraz wnioskowanie o jego odwołanie,
- 10) delegowanie przedstawiciela do komisji konkursowej w przypadku powoływania dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy w drodze konkursu [.] <, >
- 11) wydawanie opinii w sprawach dotyczących młodocianych w zakresie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 13.

Art. 9.

1. Powiatowe rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi starostów.
2. Do zakresu działania powiatowych rad zatrudnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 ust. 2 pkt 1-4 i 7-10.
3. Powiatowe rady zatrudnienia opiniują:
 - 1) kryteria refundowania kosztów szkolenia, o których mowa w art. 15 ust. 5,
 - 2) kryteria przyznawania pożyczek, o których mowa w art. 18 ust. 1.

Art. 10.

1. Naczelna Rada Zatrudnienia składa się z 24 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli organizacji związkowych i organizacji pracodawców - reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, oraz organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego.
2. W skład wojewódzkiej rady zatrudnienia wchodzi marszałek województwa, jako przewodniczący rady, oraz do 20 osób powoływanych spośród przedstawicieli wojewody i działających na terenie województwa:
 - 1) wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
 - 2) wojewódzkich struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
 - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
 - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
 - 5) izb rolniczych,
 - 6) jednostek samorządu terytorialnego (województwa, powiatów i gmin).
3. W skład powiatowej rady zatrudnienia wchodzi starosta jako przewodniczący rady oraz do 16 osób powoływanych spośród działających na terenie powiatu:
 - 1) terenowych struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,

art. 9a skreślony

- 2) terenowych struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
 - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
 - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
 - 5) izb rolniczych,
 - 6) jednostek samorządu terytorialnego (powiatu i gmin).
4. Członków Naczelnej Rady Zatrudnienia powołuje minister właściwy do spraw pracy, członków wojewódzkich rad zatrudnienia - marszałek województwa, natomiast członków powiatowych rad zatrudnienia - starosta, spośród kandydatów zgłoszonych przez organy i organizacje, o których mowa w ust. 1-3.
5. Członek rady zatrudnienia może zostać odwołany:
- 1) na wniosek organu lub organizacji, która zgłosiła kandydaturę członka rady,
 - 2) z inicjatywy odpowiednio ministra właściwego do spraw pracy, marszałka województwa oraz starosty, po zasięgnięciu opinii organu lub organizacji, która zgłosiła kandydaturę członka rady.
6. Kadencja rad zatrudnienia trwa 4 lata.
7. Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania rad zatrudnienia oraz zasady, na jakich mogą uczestniczyć w posiedzeniach rad zatrudnienia przedstawiciele nauki oraz innych organów, organizacji i instytucji nie reprezentowanych w radach zatrudnienia.
8. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady zatrudnienia. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę mogą być refundowane z Funduszu Pracy.
9. Na wniosek członków rad zatrudnienia zamieszkałych poza miejscem obrad rady koszty przejazdów publicznymi środkami komunikacji finansowane są ze środków Funduszu Pracy.
10. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady refundacji kosztów, o których mowa w ust. 8 i 9.

Rozdział 3

Zasady i formy przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego skutków

Art. 11.

Organy zatrudnienia realizują zadania państwa w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków.

Art. 12.

1. Pośrednictwo pracy polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

- 1a. Nie stanowi pośrednictwa pracy kierowanie za granicę do pracodawców zagranicznych własnych pracowników przez organy, organizacje lub instytucje, jeżeli wynika to z umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.
2. Pośrednictwo pracy prowadzą powiatowe urzędy pracy. Pośrednictwo pracy jest wykonywane nieodpłatnie i opiera się na następujących zasadach:
 - 1) dostępności usług pośrednictwa dla wszystkich osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
 - 2) dobrowolności - oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usług pośrednictwa pracy przez poszukujących pracy,
 - 3) równości - oznaczającej obowiązek powiatowych urzędów pracy udzielania wszystkim poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia, bez względu na ich narodowość, przynależność do organizacji politycznych, społecznych, na płeć, wyznanie i inne okoliczności,
 - 4) jawności - oznaczającej, że każde wolne miejsce pracy zgłoszone do urzędu podawane jest do wiadomości poszukującym pracy.
3. Pracodawcy mają obowiązek na bieżąco informować powiatowe urzędy pracy, właściwe dla siedziby pracodawcy, o wolnych miejscach zatrudnienia lub miejscach przygotowania zawodowego. Informując o wolnych miejscach zatrudnienia lub miejscach przygotowania zawodowego, pracodawcy nie mogą formułować wymagań dyskryminujących kandydatów ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, ani ze względu na przynależność związkową.
4. Pracodawca przed zatrudnieniem pracownika obowiązany jest uzyskać od niego oświadczenie o pozostawaniu lub niepozostawaniu w rejestrze bezrobotnych.
5. Pracodawca obowiązany jest zawiadomić w formie pisemnej w ciągu 5 dni właściwy powiatowy urząd pracy o zatrudnieniu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub o powierzeniu jej innej pracy zarobkowej.

**ust. 3a w art. 12
skreślony**

Art. 13.

1. Powiatowe urzędy pracy rejestrują bezrobotnych i inne osoby poszukujące pracy oraz prowadzą karty rejestracyjne tych osób.
- 1a. Rejestracja i ewidencja bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy następuje po przedstawieniu przez te osoby niezbędnych dla ustalenia ich statusu i uprawnień danych osobowych, informacji oraz dokumentów, określonych w rozporządzeniach, o których mowa w art. 36 ust. 1.
2. Bezrobotni mają obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach w celu potwierdzenia swej gotowości do podjęcia pracy i uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia.
3. Starosta, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 3, pozbawia statusu bezrobotnego osobę, która:
 - 1) nie spełnia warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2,

**pkt 2 w ust. 3 w art.
13 skreślony**

- 3) otrzymała pożyczkę z Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podjęcie działalności pozarolniczej lub rolniczej,
- 4) dwukrotnie odmówiła, bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych, albo udziału w szkoleniu, stażu lub programie specjalnym; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 6 miesięcy,
- 5) nie stawiała się w powiatowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła w ciągu 5 dni o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 3 miesięcy od dnia niestawienia się w powiatowym urzędzie pracy,
- 6) odmówiła poddania się badaniom lekarskim mającym na celu ustalenie zdolności do pracy; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 3 miesięcy od dnia tej odmowy,
- 7) na wniosek bezrobotnego.

dodany ust. 1a w art. 15 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

Art. 14.

1. Starostowie w razie braku możliwości zapewnienia bezrobotnym odpowiedniego zatrudnienia:
 - 1) inicjują i finansują szkolenia bezrobotnych oraz przyznają i wypłacają dodatki szkoleniowe,
 - 2) inicjują organizowanie dodatkowych miejsc pracy i udzielają pracodawcom pomocy finansowej w zakresie określonym w ustawie,
 - 3) inicjują oraz finansują, w zakresie ustalonym w ustawie, prace interwencyjne, a także roboty publiczne,
 - 4) udzielają pożyczek z Funduszu Pracy na podjęcie działalności na własny rachunek,
 - 5) przyznają i wypłacają zasiłki,
 - 6) aktywizują bezrobotnych w ramach programów specjalnych oraz w ramach zajęć w klubach pracy,
 - 7) inicjują i realizują inne zadania przewidziane w ustawie oraz w odrębnych przepisach.
2. Przepis ust. 1 pkt 1, z wyjątkiem wypłacania dodatków szkoleniowych, stosuje się odpowiednio do żołnierzy rezerwy.

Art. 15.

1. Starosta inicjuje szkolenie bezrobotnych i żołnierzy rezerwy w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:
 - 1) braku kwalifikacji zawodowych,
 - 2) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia,
 - 3) utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

<1a. Przy doborze kandydatów na szkolenia, o których mowa w ust. 1, nie można stosować wymagań dyskryminujących kandydatów ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, oraz przynależność związkową.>

2. Starosta kieruje bezrobotnego i żołnierza rezerwy na wskazane przez niego szkolenie, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy, koszt tego szkolenia nie przekroczy dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia, a także spełniony jest przynajmniej jeden z warunków, o których mowa w ust. 1.
3. Szkolenie powinno trwać nie dłużej niż 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie - nie dłużej niż 12 miesięcy.
4. Skierowanie na szkolenie może być poprzedzone określeniem przez doradcę zawodowego powiatowego urzędu pracy predyspozycji bezrobotnego do wykonywania zawodu, który uzyska w wyniku szkolenia, oraz, w uzasadnionych przypadkach, skierowaniem na specjalistyczne badania lekarskie.
5. Na wniosek pracodawcy, który zatrudnia co najmniej 20 pracowników, starosta może zrefundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników, do wysokości 50%, nie więcej jednak niż do wysokości przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę, jeżeli po ukończeniu szkolenia zostaną zatrudnieni zgodnie z kierunkiem odbytego szkolenia przez tego pracodawcę na innych stanowiskach pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy.
6. Pracodawca, który nie spełnił warunku, o którym mowa w ust. 5, obowiązany jest do zwrotu kosztów szkolenia finansowanych ze środków Funduszu Pracy.

**ust. 5 i 6 w art. 16
skreślone**

Art. 16.

1. Dodatek szkoleniowy przysługuje bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia, na które został skierowany przez starostę.
- 1a. Dodatek szkoleniowy nie przysługuje bezrobotnemu, jeżeli w okresie odbywania szkolenia przysługuje mu z tego tytułu stypendium, dieta lub innego rodzaju świadczenie pieniężne w wysokości wyższej niż dodatek szkoleniowy.
2. Wysokość dodatku szkoleniowego wynosi miesięcznie 20% zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.
3. W przypadku skierowania bezrobotnego lub żołnierza rezerwy na szkolenie koszty tego szkolenia są finansowane z Funduszu Pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a i 4.
- 3a. Starosta, na wniosek bezrobotnego, może wyrazić zgodę na częściowe sfinansowanie z Funduszu Pracy kosztów szkolenia, jeżeli skierowanie na to szkolenie nastąpiło na prośbę bezrobotnego albo innej organizacji lub instytucji pokrywającej część kosztów tego szkolenia. Przepisy art. 15 ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.
4. Osoba, która z własnej winy nie ukończyła szkolenia, obowiązana jest do zwrotu kosztów szkolenia, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.
7. Osobom skierowanym na szkolenie przez starostę, z wyjątkiem posiadających z tego tytułu prawo do stypendium, przysługuje odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku

ze szkoleniem oraz w drodze do i z miejsca szkolenia - wypłacane przez instytucję ubezpieczeniową, w której osoby te zostały ubezpieczone.

8. Jednostka szkoleniowa obowiązana jest ubezpieczyć osobę, o której mowa w ust. 7, od następstw nieszczęśliwych wypadków.
10. Starosta może sfinansować z Funduszu Pracy koszty szkolenia osoby poszukującej pracy, skierowanej na szkolenie, która: **ust. 9 w art. 16 skreślony**
- 1) jest w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
 - 2) jest zatrudniona u przedsiębiorcy wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,
 - 3) otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny - przewidziane w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. i w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 i z 2001 r. Nr 5, poz. 41) lub w odrębnych przepisach,
 - 4) pobiera gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej.

Art. 16a.

1. W celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia wymagającego szczególnych kwalifikacji, starosta może na wniosek bezrobotnego i żołnierza rezerwy udzielić mu pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości czterokrotnego przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania z nim umowy.
2. Pożyczka, o której mowa w ust. 1, jest nie oprocentowana, a okres jej spłaty może wynosić do 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.
3. W przypadku wykorzystania pożyczki na inne cele niż określone w umowie, niepodjęcia lub nieukończenia szkolenia, pożyczka podlega bezzwłocznemu zwrotowi w całości, wraz z odsetkami ustawowymi. Odsetki ustawowe ustala się także od kwoty pożyczki nie spłaconej w terminie.
4. Przepis art. 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 17.

1. Poradnictwo zawodowe polega na udzieleniu bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.
2. Poradnictwo zawodowe kieruje się następującymi zasadami:
 - 1) dostępności usług dla wszystkich osób bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
 - 2) dobrowolności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,

- 3) równości w korzystaniu z usług poradnictwa zawodowego bez względu na narodowość, płeć, wyznanie, przynależność do organizacji politycznych i społecznych oraz inne okoliczności,
 - 4) swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,
 - 5) bezpłatności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
 - 6) poufności i ochrony danych osobowych bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, korzystających z usług poradnictwa zawodowego.
3. Poradnictwo zawodowe prowadzą powiatowe urzędy pracy oraz centra informacji i planowania kariery zawodowej wojewódzkich urzędów pracy.
 4. Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.
 5. Porady indywidualne mogą być poprzedzone specjalistycznymi badaniami lekarskimi i psychologicznymi. Koszty badań nie obciążają bezrobotnego i innych osób poszukujących pracy.
 6. Przeprowadzenie badań, o których mowa w ust. 5, może nastąpić wyłącznie za zgodą bezrobotnego lub innej osoby poszukującej pracy.

Art. 18.

1. Starosta może udzielać z Funduszu Pracy pożyczek:
 - 1) pracodawcom na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy dla bezrobotnych skierowanych na te miejsca,
 - 2) bezrobotnym, pracownikom w okresie wypowiedzenia zwalnianym z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz poszukującym pracy otrzymującym świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, przewidziane w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. i w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 i z 2001 r. Nr 5, poz. 41) lub odrębnych przepisach - na podjęcie pozarolniczej działalności lub działalności rolniczej, z wyjątkiem zakupu ziemi.
2. Wysokość pożyczki nie może przekraczać dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia; w razie pożyczki na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy wysokość ta dotyczy utworzenia jednego miejsca pracy.
3. Pracodawca, któremu udzielono pożyczki, jest zobowiązany do zorganizowania dodatkowych miejsc pracy w terminach określonych w umowie pożyczki i zatrudniania skierowanych bezrobotnych przez okres co najmniej 24 miesięcy.
4. Pożyczka dla osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2, może być umorzona na wniosek pożyczkobiorcy przez starostę do wysokości 50%, pod warunkiem prowadzenia działalności przez okres co najmniej 24 miesięcy oraz po spełnieniu innych warunków określonych w umowie.
- 4a. Starosta pracy może odroczyć termin spłaty, rozłożyć na raty albo po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia umorzyć w części lub w całości pożyczkę, o której mowa w ust. 1, jeżeli:

- 1) w wyniku postępowania egzekucyjnego lub na podstawie innych okoliczności lub dokumentów stwierdzono, że pożyczkobiorca nie posiada majątku, z którego można dochodzić należność,
 - 2) w wyniku egzekucji pożyczkobiorca lub osoby pozostające na jego utrzymaniu byłyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania,
 - 3) pożyczkobiorca zmarł nie pozostawiając majątku, z którego można dochodzić należności,
 - 4) wydatki egzekucyjne będą wyższe od należności,
 - 5) przeprowadzone postępowanie wyjaśniające wykaże, że za umorzeniem przemawiają szczególne względy gospodarcze lub społeczne.
- 4b. Umorzenie pożyczki, za spłatę której odpowiada solidarnie więcej niż jeden dłużnik, może nastąpić, gdy okoliczności uzasadniające umorzenie, o których mowa w ust. 4a, zachodzą co do wszystkich zobowiązanych.
- 4c. Od należności, której termin zapłaty odroczone lub którą rozłożono na raty, nie pobiera się odsetek za zwłokę za okres od wydania decyzji do upływu terminu zapłaty określonego w decyzji.
- 4d. Jeżeli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie albo w pełnej wysokości rat ustalonych w decyzji, pozostała do spłaty należność staje się natychmiast wymagalna wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, w tym również z odsetkami, o których mowa w ust. 4c.
5. Warunki udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłaty określa się w umowie zawieranej przez starostę z pożyczkobiorcą.
- 5a. Umowa zawarta z osobą, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może przewidywać dokonanie przez powiatowy urząd pracy zwrotu do 80% udokumentowanych kosztów szkolenia, konsultacji lub doradztwa dotyczących podejmowanej działalności, poniesionych w okresie do 6 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki, w kwocie nie przekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia.
6. Wykazy pracodawców i osób, którym udzielono pożyczki, podawane są do wiadomości publicznej w powiatowym urzędzie pracy.
7. Przepisy ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2, 3, 5 i 6 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, zwanego dalej „jednoosobowym przedsiębiorcą”, jeżeli zamierza zatrudnić pracownika.
9. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłat, o których mowa w ust. 5.

**ust. 8 w art. 18
skreślony**

Art. 19.

1. Starosta zwraca pracodawcy, który zatrudnił w ramach prac interwencyjnych na okres do 6 miesięcy skierowanych bezrobotnych, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz kwoty zasiłku określonej w art. 24 ust. 1 obowiązującej w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Starosta może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.
- 2a. Starosta może skierować bezrobotnych, którzy ukończyli 53 lata - kobiety i 58 lat - mężczyźni, z którymi rozwiązanie stosunku pracy w ostatnim zakładzie pracy nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy, do wykonywania pracy w ramach prac interwencyjnych przez okres do 24 miesięcy oraz dokonać na zasadach określonych w ust. 1 zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów.
3. Jeżeli pracodawca bezpośrednio po zakończeniu prac interwencyjnych trwających co najmniej 6 miesięcy zatrudnił skierowanego bezrobotnego przez okres dalszych 6 miesięcy, zawierając po upływie tego okresu umowę o pracę na czas nie określony w pełnym wymiarze czasu pracy, starosta może przyznać pracodawcy jednorazową refundację wynagrodzenia w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie wyższej jednak niż 150% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu spełnienia tego warunku.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego przedsiębiorcy, jeżeli zamierza zatrudnić bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.
5. Starosta, kierując bezrobotnego do prac interwencyjnych, ma obowiązek wziąć pod uwagę jego wiek, stan zdrowia oraz rodzaje uprzednio wykonywanej pracy.

Art. 20.

1. Starosta zwraca organizatorowi robót publicznych, który zatrudnił skierowanych bezrobotnych przez okres do 6 miesięcy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz 50% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia.
2. Starosta może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez organizatora robót publicznych kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.
3. Na wniosek organizatora robót publicznych starosta może przyznawać zaliczki ze środków Funduszu Pracy na poczet wypłat wynagrodzeń oraz składki na ubezpieczenie społeczne, a także rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych.
4. Na wniosek organizatora robót publicznych, w powiatach (gminach) zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, starosta, po uzyskaniu opinii powiatowej rady zatrudnienia, może wyrazić zgodę na

refundowanie do 20% rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych, jednakże w wysokości nie wyższej niż 15% kwoty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne bezrobotnych, finansowanych z Funduszu Pracy.

5. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 21.

1. Starosta zwraca organowi samorządu terytorialnego, który zatrudnił skierowanego bezrobotnego w ramach robót publicznych trwających nie dłużej niż 7 dni w miesiącu, wynagrodzenie w wysokości jednej dwudziestej piątej najniższego wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne za każdy dzień zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.
2. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

**ust. 6 w art. 20
skreślony**

Art. 22.

Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz przyznawania zaliczek, mając na uwadze:

- 1) wskazanie podmiotów uprawnionych do organizowania robót publicznych i prac interwencyjnych,
- 2) wskazanie preferencji przy kierowaniu osób do robót publicznych i prac interwencyjnych,
- 3) treść wniosku o organizowanie robót publicznych lub prac interwencyjnych,
- 4) określenie trybu i warunków zawieranych umów z uprawnionymi pracodawcami,
- 5) warunki zwrotu wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne.

Art. 22a.

1. Starosta może zawrzeć z pracodawcą umowę przewidującą zrefundowanie poniesionych kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego.
2. Kwota zrefundowanych składek, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć trzykrotnej wysokości najniższego wynagrodzenia obowiązującego w dniu spełnienia warunków wymienionych w ust. 3.
3. Refundacja następuje w przypadku, gdy:
 - 1) pracodawca zatrudnił skierowanego bezrobotnego w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy oraz
 - 2) po upływie 12 miesięcy zatrudnienia umowa o pracę będzie nadal umową o pracę na czas nie określony.

**dodany art. 22b
wchodzi w życie z
dniem 1.06.2003 r.
(Dz.U. z 2003 r. Nr 6,
poz. 65)**

<Art. 22b.

Starosta może zawrzeć z pracodawcą lub organizacją zrzeszającą pracodawców umowę przewidującą refundowanie poniesionych kosztów na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, w wysokości

uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty, o której mowa w art. 57 ust. 3, z uwzględnieniem wykazu zawodów, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 13.>

Art. 23.

1. Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy po upływie 7 dni od dnia zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy, z zastrzeżeniem art. 27, jeżeli:

- 1) nie ma dla niego propozycji odpowiedniego zatrudnienia, skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowe miejsce pracy oraz
- 2) w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 365 dni:
 - a) był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej najniższego wynagrodzenia, od którego istnieje obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy, z wyjątkiem obowiązku opłacania składek za niepełnosprawnych, o których mowa w art. 54; w okresie tym nie uwzględnia się okresów urlopów bezpłatnych trwających łącznie dłużej niż 30 dni, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2,
 - b) wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,
 - c) wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
 - d) podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,
 - e) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
 - f) wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub w spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), będąc członkiem tej spółdzielni, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
 - g) opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej za granicą u pracodawcy zagranicznego **<w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej>**,
 - h) był zatrudniony za granicą i przybył do Rzeczypospolitej Polskiej jako repatriant,

dodane wyrazy w lit. g) w pkt 2 w ust. 1 w art. 23 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

- i) był zatrudniony lub wykonywał inną pracę zarobkową i osiągał wynagrodzenie lub dochód, od którego istnieje obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy.

pkt 2a w ust. 2 w art. 23 skreślony

2. Do 365 dni, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zalicza się również okresy:

- 1) zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej,
- 2) urlopu wychowawczego, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 3) pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, świadczenia rehabilitacyjnego oraz przypadające po ustaniu zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej albo zaprzestania prowadzenia pozarolniczej działalności - okresy pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego, jeżeli podstawę wymiaru tych zasiłków stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- 4) nie wymienione w ust. 1 w pkt 2, za które opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy, jeżeli podstawę wymiaru składki stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,
- 5) okres, za który przyznano odszkodowanie z tytułu niezgodnego z przepisami rozwiązania przez pracodawcę stosunku pracy (stosunku służbowego), oraz okres, za który wypłacono pracownikowi odszkodowanie z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

ad. pkt 3 patrz obw. Prez. TK (Dz.U. z 1997 r. Nr 63, poz. 403)

4. Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 30 dni od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2, przypadających w okresie 18 miesięcy przed ostatnim pozbawieniem wolności, oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 365 dni, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia. W przypadku pozbawienia wolności w okresie pobierania zasiłku, po zwolnieniu z zakładu karnego lub aresztu śledczego przysługuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed pozbawieniem wolności i w trakcie przerw w odbywaniu kary.

ust. 3 w art. 23 skreślony

4a. Prawo do zasiłku przysługuje również bezrobotnym zwolnionym po odbyciu zasadniczej służby wojskowej, jeżeli okres jej odbywania wynosił co najmniej 350 dni i przypadał w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy.

5. W razie równoczesnego spełnienia kilku warunków uprawniających do zasiłku, bezrobotnemu przysługuje wybór podstawy jego przyznania.

6. W przypadku udokumentowania przez bezrobotnego okresu uprawniającego do zasiłku po upływie 7 dni od dnia zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy, lecz w okresie posiadania statusu bezrobotnego, prawo do zasiłku przysługuje od dnia udokumentowania tego prawa na okres, o którym mowa w art. 25 ust. 1.

dodany ust. 7 w art. 23 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

<7. Osobom posiadającym obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej do okresu wymaganego do nabycia prawa do zasiłku zalicza się także, na zasadach określonych w ust. 1 i 2, okres zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz prowadzenia pozarolniczej działalności na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.>

Art. 24.

1. Wysokość zasiłku wynosi 476,70 zł miesięcznie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz 6a.
2. Bezrobotnemu, którego łączne okresy zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności, wymienione w art. 23 ust. 1 pkt 2, *[oraz okresy, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 5]* **<okresy, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 5, oraz okresy, o których mowa w art. 23 ust. 7>**, zwane dalej „okresem uprawniającym do zasiłku”, wynoszą do 5 lat, przysługuje zasiłek w wysokości 80% kwoty zasiłku określonego w ust. 1.
3. Bezrobotnemu, którego okres uprawniający do zasiłku wynosi co najmniej 20 lat, przysługuje zasiłek w wysokości 120% kwoty zasiłku określonego w ust. 1. **zmiana w ust. 2 w art. 24 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)**
4. Do okresu uprawniającego do zasiłku, od którego zależy wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się również okresy pobierania, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, gwarantowanego zasiłku okresowego, okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianych pracowników, okres zatrudnienia za granicą osoby, która przesiedliła się do kraju na warunkach repatriacji w rozumieniu przepisów o obywatelstwie polskim oraz okresy urlopu bezpłatnego, udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych, a także okresy niewykonywania pracy przed dniem 8 czerwca 1968 r. stanowiące przerwę w zatrudnieniu spowodowaną opieką nad dzieckiem:
 - 1) w wieku do 4 lat - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie z okresami, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2 - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
 - 2) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje pielęgnacyjny zasiłek rodzinny - dodatkowo do 3 lat na każde dziecko.
- 4a. Do okresu uprawniającego do zasiłku, od którego zależy wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się również okresy zatrudnienia, o których mowa w art. 73a. **ust. 5 i 6 w art. 24 skreślone**
- 6a. Zasiłki podlegają waloryzacji o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim półroczu, w terminach 1 marca i 1 września. Zasiłki nie podlegają waloryzacji w przypadku, gdy wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem nie uległ zmianie lub był ujemny.
- 6b. Minister właściwy do spraw pracy, na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłasza, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, kwoty zasiłków po waloryzacji.
- 6c. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do 20 dnia

pierwszego miesiąca każdego półrocza wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za poprzednie półrocze.

7. Zasiłki wypłaca się w okresach miesięcznych z dołu. Zasiłek za niepełny miesiąc ustala się dzieląc kwotę przysługującego zasiłku przez 30 i mnożąc przez liczbę dni kalendarzowych przypadających w okresie, za który przysługuje zasiłek.
- 7a. Przepis ust. 7 stosuje się odpowiednio do dodatków szkoleniowych, zasiłków przedemerytalnych, świadczeń przedemerytalnych i stypendiów.
8. Uprawnionym do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium oraz świadczenia przedemerytalnego przysługują odsetki ustawowe, jeżeli powiatowy urząd pracy z przyczyn niezależnych od uprawnionych osób nie dokonał ich wypłaty w terminie.

Art. 25.

1. Okres pobierania zasiłku, z zastrzeżeniem ust. 1a, 5, 8, 11 i 12, wynosi:

- 1) 6 miesięcy - dla bezrobotnych zamieszkałych w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała przeciętnej stopy bezrobocia w kraju,
- 2) 12 miesięcy - dla bezrobotnych zamieszkałych w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała przeciętną stopę bezrobocia w kraju,
- 3) 18 miesięcy dla bezrobotnych:
 - a) zamieszkałych w dniu nabycia prawa do zasiłku oraz w okresie jego pobierania na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 2-krotnie przeciętną stopę bezrobocia w kraju, oraz posiadających jednocześnie co najmniej 20-letni okres uprawniający do zasiłku lub
 - b) którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.

1a. Okres pobierania zasiłku przez bezrobotnych zamieszkałych w miejscowościach, które w okresie pobierania zasiłku zostały objęte obszarem działania innego powiatowego urzędu pracy, nie ulega zmianie.

5. W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek w okresie, o którym mowa w ust. 1, lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, okres ten ulega przedłużeniu o czas, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.
8. Okres pobierania zasiłku, o którym mowa w ust. 1 i 5, ulega skróceniu o okres zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych przypadających na okres, w którym przysługiwałby zasiłek oraz o okres nieprzysługiwania zasiłku z przyczyn wymienionych w art. 27 ust. 1 i 3.
11. Bezrobotny, który utracił status bezrobotnego na okres krótszy niż 365 dni z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej

działalności lub uzyskiwania dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie i zarejestrował się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny w okresie 7 dni od dnia ustania zatrudnienia, zaprzestania wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności lub osiągania dochodu przekraczającego połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie, posiada prawo do zasiłku na czas skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego oraz o okresy, o których mowa w ust. 8.

- 11a. Przepis ust. 11 stosuje się odpowiednio w przypadku powołania i zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej.
- 11b. Przepisy ust. 11 stosuje się odpowiednio w przypadku bezrobotnych odbywających szkolenia lub staże organizowane przez inny podmiot niż powiatowy urząd pracy oraz w przypadku podjęcia stażu zawodowego, praktyk lub szkoleń finansowanych z europejskich funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych.
12. Osoba, która utraciła na okres nie dłuższy niż 365 dni status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji spełnia warunki określone w art. 23, uzyskuje prawo do zasiłku na okres pomniejszony o poprzedni okres pobierania zasiłku oraz o okresy, o których mowa w ust. 8.
14. Okresy zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności oraz uzyskiwania dochodu, o którym mowa w ust. 11, wlicza się do okresów, o których mowa w art. 27 ust. 2.

Art. 26.

Bezrobotny jest obowiązany zawiadomić w ciągu 5 dni powiatowy urząd pracy o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub pozarolniczej działalności oraz o zaistnieniu innych okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego albo utratę prawa do zasiłku.

Art. 27.

1. Prawo do zasiłku nie przysługuje bezrobotnemu, który:
 - 2) odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych,
 - 3) w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem w powiatowym urzędzie pracy rozwiązał stosunek pracy (stosunek służbowy) za wypowiedzeniem albo na mocy porozumienia stron, chyba że porozumienie stron nastąpiło z powodu upadłości, likwidacji pracodawcy lub zmniejszenia zatrudnienia z przyczyn dotyczących pracodawcy albo rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem lub na mocy porozumienia stron nastąpiło z powodu zmiany miejsca zamieszkania albo rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem lub na mocy porozumienia stron nastąpiło z powodu zmiany miejsca zamieszkania,

**pkt 1 w ust. 1 w art.
27 skreślony**

- 4) w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy spowodował rozwiązanie ze swej winy stosunku pracy (stosunku służbowego) bez wypowiedzenia,
 - 5) otrzymał przewidziane Układem zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. lub przepisach ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz.1112) świadczenie w postaci jednorazowego ekwiwalentu pieniężnego za urlop górniczy, jednorazowej odprawy socjalnej, zasiłkowej, pieniężnej lub pieniężnej bezwarunkowej,
 - 6) otrzymał odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia umowy o pracę.
2. Bezrobotnemu, o którym mowa w ust. 1, spełniającemu warunki określone w art. 23 zasiłek przysługuje:
- 1) po okresie 90 dni - w przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 2,
 - 2) po okresie 90 dni, od dnia zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy - w przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 3,
 - 3) po okresie 180 dni, od dnia zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy - w przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 4,
 - 4) po upływie okresu, za który otrzymał ekwiwalent, odprawę lub odszkodowanie, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6.
3. Bezrobotny, który w okresie krótszym niż 30 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia zawiadomił powiatowy urząd pracy. Zasiłek za ten okres nie przysługuje <, z zastrzeżeniem ust. 3a i 3b>.
- <3a. Bezrobotny będący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który nabył w Rzeczypospolitej Polskiej prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia i udaje się do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu poszukiwania pracy, zachowuje prawo do tych świadczeń.**
- 3b. Świadczenia przysługujące bezrobotnemu, o którym mowa w ust 3a, są wypłacane na zasadach określonych przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej.>**
4. Bezrobotny jest obowiązany do składania lub przesyłania powiatowemu urzędowi pracy co miesiąc pisemnego oświadczenia o dochodach oraz innych dokumentów niezbędnych do ustalenia jego uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie. W razie niedokonania tych czynności zasiłek lub inne świadczenia przysługują od dnia złożenia oświadczenia i innych wymaganych dokumentów.

dodane wyrazy w ust. 3 i dodane ust. 3a i 3b w art. 27 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)

Art. 28.

1. Osoba, która pobrała nienależne świadczenie pieniężne, obowiązana jest do zwrotu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, kwoty otrzymanego świadczenia wraz z przekazaną od tego świadczenia zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składką na ubezpieczenie zdrowotne.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do jego pobierania, jeżeli pobierający to świadczenie był pouczony o tych okolicznościach,
 - 2) świadczenie wypłacone na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd powiatowego urzędu pracy przez osobę pobierającą to świadczenie,
 - 3) zasiłek, dodatek szkoleniowy, stypendium, świadczenie przedemerytalne lub inne świadczenie pieniężne finansowane z Funduszu Pracy, wypłacone osobie za okres, za który nabyła prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej, jeżeli organ rentowy, który przyznał świadczenie, nie dokonał jego pomniejszenia na zasadach określonych w art. 29,
 - 4) koszty szkolenia, w przypadku określonym w art. 16 ust. 4,
 - 5) zasiłek lub świadczenie przedemerytalne wypłacone za okres, za który, w związku z orzeczeniem sądu, wypłacono wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy lub odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę,
 - 6) świadczenie wypłacone z Funduszu Pracy za okres po śmierci uprawnionego.
3. Roszczenia z tytułu zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów, świadczeń przedemerytalnych i innych świadczeń pieniężnych finansowanych z Funduszu Pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia spełnienia warunków do ich nabycia przez uprawnioną osobę, natomiast roszczenia powiatowego urzędu pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia ich wypłaty.
5. Roszczenia pracodawców i jednoosobowych przedsiębiorców z tytułu refundacji z Funduszu Pracy należnych świadczeń ulegają przedawnieniu z upływem 12 miesięcy od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.
7. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń, o których mowa w ust. 2, podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
8. Starosta może w szczególnie uzasadnionych przypadkach odroczyć, rozłożyć na raty lub po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia umorzyć całość lub część nienależnie pobranego świadczenia.

ust. 4 i 6 w art. 28
skreślone

Art. 28a.

Należności przysługujące bezrobotnym i innym uprawnionym osobom stanowią ich prawa majątkowe i przechodzą po ich śmierci, w równych częściach, na małżonka oraz inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W razie braku takich osób prawa te wchodzą do spadku.

Art. 29.

1. Bezrobotnemu lub innej uprawnionej osobie, którym przyznano prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia za

okres, za który wypłacono zasiłek, dodatek szkoleniowy, stypendium, świadczenie przedemerytalne lub inne świadczenie pieniężne finansowane z Funduszu Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz inne organy rentowe, które przyznały świadczenie, wypłacają to świadczenie pomniejszone o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconych za ten okres zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów, świadczeń przedemerytalnych lub innych świadczeń pieniężnych przed odliczeniem składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i przekazują te kwoty na konto Funduszu Pracy właściwego powiatowego urzędu pracy.

2. Kwota pomniejszenia, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż przyznana za ten okres kwota emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Art. 30.

1. Okresy pobierania zasiłku oraz stypendiów, przyznanych na podstawie art. 37a i 37b, wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.
2. Okresów pobierania zasiłków oraz stypendiów, o których mowa w ust. 1, nie wlicza się jednak do:
 - 1) okresów wymaganych do nabycia prawa i długości okresu pobierania zasiłku,
 - 2) okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego,
 - 3) stażu pracy określonego w odrębnych przepisach, wymaganego do wykonywania niektórych zawodów.
3. Przepisy ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio do okresu pobierania świadczeń socjalnych przysługujących na urlopie górniczym lub górniczych zasiłków socjalnych przewidzianych w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. i w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 i z 2001 r. Nr 5, poz. 41) lub odrębnych przepisach.

Art. 31.

- 3a. Bezrobotnym uprawnionym do zasiłku lub stypendium przysługują one również za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa bez potrzeby orzekania przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przedłużeniu okresu zasiłkowego. **w art. 31 ust. 1 i 5 skreślone**
w art. 31 ust. 2 i 3 pominięte
4. Powiatowy urząd pracy wydaje osobie skierowanej w celu podjęcia zatrudnienia poza miejscem stałego zamieszkania bilet kredytowy na przejazd do miejsca przyszłego zatrudnienia najtańszym środkiem komunikacji publicznej. W przypadku niepodjęcia zatrudnienia z przyczyn nie zawinionych przez osobę

skierowaną, bilet powrotny wydaje powiatowy urząd pracy właściwy dla pracodawcy, do którego wydano skierowanie.

6. Starosta może dokonać zwrotu części lub całości kosztów dojazdów do pracy i zakwaterowania osobie zamieszkałej w powiecie (gminie) uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, która została skierowana i podjęła zatrudnienie, staż lub szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania.
7. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i okres, przez który mogą być finansowane koszty, o których mowa w ust. 6, oraz szczegółowe warunki i tryb dokonywania zwrotu tych kosztów.
8. Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, powiaty (gminy) nie uznane za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których starosta może dokonywać zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 6.

art. 32 i 33 skreślone

Art. 34.

Kwoty zasiłków, dodatków szkoleniowych, stypendiów i świadczeń przedemerytalnych za należyty okres zaokrągla się w górę do 10 groszy.

Art. 35.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 30 września każdego roku ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przeciętną stopę bezrobocia w kraju oraz na obszarze działania powiatowych urzędów pracy według stanu na dzień 30 czerwca danego roku.

Art. 36.

1. Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady:
 - 1) prowadzenia pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, organizowania szkoleń bezrobotnych oraz tworzenia zaplecza metodycznego dla potrzeb informacji zawodowej i poradnictwa zawodowego,
 - 2) prowadzenia rejestracji i ewidencji bezrobotnych oraz innych osób poszukujących pracy,
 - 3) przyznawania świadczeń określonych w ustawie,
 - 4) ustalania trybu opłacania składek na Fundusz Pracy przez osoby, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 3,
 - 5) organizowania i finansowania klubów pracy.
2. Minister właściwy do spraw pracy w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizacji i realizacji programów specjalnych, zakres ich stosowania, sposób klasyfikacji grup ryzyka oraz wysokość i sposób finansowania tych programów z Funduszu Pracy.
3. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakres jej stosowania.

Art. 37.

1. Pośrednictwo pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą mogą prowadzić podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub statutową w tym zakresie, inne niż urzędy pracy, zwane dalej „agencjami pośrednictwa pracy”, po uzyskaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.
2. Na zlecenie pracodawców mogą być świadczone odpłatnie usługi w zakresie doradztwa personalnego. Usługi doradztwa personalnego mogą prowadzić podmioty prowadzące działalność gospodarczą, zwane dalej „agencjami doradztwa personalnego”, po uzyskaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.
3. Doradztwo personalne polega w szczególności na:
 - 1) prowadzeniu analizy zatrudnienia w przedsiębiorstwach, określaniu kwalifikacji pracowników i ich predyspozycji oraz innych cech niezbędnych do wykonywania określonej pracy,
 - 2) wskazywaniu źródeł i metod pozyskania kandydatów na określone stanowiska pracy,
 - 3) weryfikacji kandydatów pod względem oczekiwanych kwalifikacji i predyspozycji, z zastosowaniem narzędzi i metod psychologicznych.
4. Usługi w zakresie zatrudniania pracowników w celu ich udostępniania stronie trzeciej, którą może być osoba fizyczna lub prawna, zwana dalej „przedsiębiorcą użytkownikiem”, wykonują wyłącznie agencje pracy tymczasowej. Przedsiębiorca użytkownik wyznacza pracownikowi agencji pracy tymczasowej zadania i kontroluje ich wykonanie.
5. Agencją pracy tymczasowej może być podmiot prowadzący działalność gospodarczą, po uzyskaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.
6. W dokumentach, ogłoszeniach i ofertach publikowanych przez agencję pracy tymczasowej jest niezbędne podawanie wraz z nazwą własną określenia „agencja pracy tymczasowej”. Oferty pracy ogłaszane przez agencję pracy tymczasowej należy oznaczać jako oferty pracy czasowej.
7. Minister właściwy do spraw pracy prowadzi rejestr agencji zatrudnienia.
8. Minister właściwy do spraw pracy dokonuje wpisu do rejestru agencji zatrudnienia po wpłaceniu przez agencję na konto dysponenta Funduszu Pracy, o którym mowa w art. 52 ust. 2, jednorazowej wpłaty w wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Z opłat są zwolnione organizacje pożytku publicznego, o których mowa w odrębnych przepisach, o ile działalność w zakresie pośrednictwa pracy jest zgodna z celami statutowymi tych organizacji. W przypadku odmowy dokonania wpisu do rejestru agencji zatrudnienia dokonana wpłata nie podlega zwrotowi.
9. Minister właściwy do spraw pracy potwierdza dokonanie wpisu do rejestru agencji zatrudnienia, wydaje certyfikat oraz określa warunki prowadzenia działalności agencji; prowadzenie pośrednictwa pracy za granicą wymaga potwierdzenia w formie odrębnego certyfikatu.
10. Jeżeli warunki określone w certyfikacie nie są przestrzegane, minister właściwy do spraw pracy może wykreślić agencję zatrudnienia z rejestru agencji zatrudnienia.
11. Agencja zatrudnienia ma obowiązek informowania ministra właściwego do spraw pracy o każdej zmianie siedziby, otwarciu i likwidacji oddziałów (fili),

- zaprzestaniu działalności, a także dostarczania wszelkich wymaganych przez niego informacji.
12. Przetwarzanie danych przez agencję zatrudnienia odbywa się zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych; dane powinny dotyczyć jedynie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego zainteresowanych osób.
 13. Agencja zatrudnienia nie może dyskryminować ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania, zwłaszcza polityczne i religijne, lub ze względu na przynależność związkową, osób, dla których poszukuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.
 14. Agencja zatrudnienia nie może pobierać od osób, dla których poszukuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, opłat innych niż wymienione w art. 47 ust. 2 pkt 8.
 15. Agencja zatrudnienia ma obowiązek przedstawiania ministrowi właściwemu do spraw pracy oraz marszałkowi województwa i wojewodzie informacji o działalności w okresach rocznych, w terminie do dnia 15 stycznia.
 16. Agencja zatrudnienia ma obowiązek współpracować z organami zatrudnienia w zakresie realizacji polityki rynku pracy.
 17. Nie wymaga wpisu do rejestru agencji zatrudnienia gromadzenie w postaci elektronicznej i udostępnianie informacji o wolnych i poszukiwanych miejscach pracy za pośrednictwem Internetu i innych sieci telekomunikacyjnych.
 18. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki dokonywania wpisu do rejestru agencji zatrudnienia, odmowy dokonania wpisu, a także przypadki wykreślenia z rejestru, wzory wniosku i formularza certyfikatu, rodzaje dokumentów wymaganych do uzyskania wpisu, sposób prowadzenia ewidencji osób przez agencje, zakres składanych informacji oraz treść zawieranych umów w przypadku prowadzenia pośrednictwa poza granicami kraju, mając na względzie tworzenie warunków do rozwoju pośrednictwa pracy.

Rozdział 3a

Aktywizacja zawodowa absolwentów

Art. 37a.

Absolwentowi skierowanemu przez starostę na szkolenie przysługuje, w okresie jego odbywania, stypendium w wysokości 60% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1; przepisy art. 16 ust. 4 oraz art. 31 ust. 3a stosuje się odpowiednio.

Art. 37b.

1. Starosta może, na wniosek lub za zgodą absolwenta, skierować go do odbycia u pracodawcy stażu przez okres nie przekraczający 12 miesięcy.
2. Staż, o którym mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą, który wyraził zgodę na jego odbycie przez absolwenta, według programu określonego w umowie.
3. Nadzór nad odbywaniem stażu przez absolwenta sprawuje starosta.

4. Starosta może, za zgodą pracodawcy, powierzyć na podstawie umowy zlecenia sprawowanie nadzoru nad odbywaniem stażu, przez skierowanego absolwenta, wyznaczonemu przez tego pracodawcę pracownikowi i przyznać mu z Funduszu Pracy wynagrodzenie miesięczne w wysokości do 10% łącznej kwoty stypendium przysługującego nadzorowanym absolwentom.
5. Absolwentowi w okresie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, wypłacane przez starostę; przepisy art. 16 ust. 4 oraz art. 31 ust. 3a stosuje się odpowiednio.
- 5a. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do organizacji pożytku publicznego, o których mowa w odrębnych przepisach.
6. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki odbywania stażu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 37c.

1. Starosta ustala i opłaca w wysokości i na zasadach określonych w odrębnych przepisach składkę na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe od stypendiów wypłaconych na podstawie art. 37a i 37b.

**ust. 2 i 3 w art. 37c
skreślone**

Art. 37d.

1. Bezrobotnemu zamieszkałemu w powiecie (gminie) uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, który po utracie statusu absolwenta, w okresie 6 miesięcy podjął dalszą naukę w systemie wieczorowym lub zaocznym w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej albo w szkole wyższej, starosta, na wniosek bezrobotnego, przyznaje stypendium w wysokości 60% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1, wypłacane przez okres 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 1a-3.
- 1a. Stypendium przysługuje pod warunkiem nieprzekroczenia wysokości dochodu na osobę w rodzinie, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.
2. Podstawą wypłaty stypendium jest zaświadczenie wystawione przez szkołę, potwierdzające kontynuowanie nauki.
3. Stypendium nie przysługuje w przypadku przerwania nauki, podjęcia zatrudnienia lub utraty statusu bezrobotnego.

Art. 37e.

1. Starosta może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 12 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego mu wynagrodzenia, nagród oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty zasiłku określonej w art. 24 ust. 1, i składki na ubezpieczenie społeczne od tej kwoty, obowiązującej w ostatnim dniu każdego rozliczanego miesiąca.
2. Starosta może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 18 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego mu wynagrodzenia,

nagród oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia, i składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia, jeżeli zwrot obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc.

- Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego przedsiębiorcy, jeżeli zamierza zatrudnić absolwenta.

Art. 37f.

- Absolwenci, na swój wniosek lub za ich zgodą, mogą zostać skierowani przez starostę, na zasadach robót publicznych, do wykonywania przez okres do 6 miesięcy pracy nie związanej z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką: kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej oraz opieki społecznej.
- Starosta zwraca pracodawcy, który zatrudnił absolwentów skierowanych do prac, o których mowa w ust. 1, część poniesionych kosztów na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych absolwentów i połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca, łącznie ze składką na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

art. 37g skreślony

Rozdział 3b

Wspieranie regionalnych i lokalnych rynków pracy

Art. 37h.

- Rada Ministrów, przyjmując jako podstawowe kryteria stopę bezrobocia i przewidywany jego wzrost, określa, w drodze rozporządzenia, powiaty (gminy) zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których na podstawie odrębnych przepisów mogą być stosowane szczególne instrumenty ekonomiczno-finansowe i inne preferencje w celu ograniczenia bezrobocia i jego skutków.

Art. 37i.

- Programy inicjowane przez organy samorządu województwa mające na celu:
 - utrzymanie i tworzenie miejsc pracy,
 - zmniejszenie negatywnych skutków bezrobocia,
 - wsparcie przebiegu restrukturyzacji zatrudnienia w przedsiębiorstwachmogą zostać wsparte z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy, zgodnie z art. 57a ust. 7.
- Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, zakres i tryb wspierania ze środków Funduszu Pracy realizacji programów, o których mowa w ust. 1.

**ust. 2 i 3 w art. 37h
skreślone**

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, powiaty (gminy) zagrożone strukturalną recesją i degradacją społeczną, w których mogą być stosowane, określone na podstawie odrębnych przepisów, wszystkie lub niektóre instrumenty ekonomiczno-finansowe i inne preferencje, o których mowa w art. 37h ust. 1, biorąc pod uwagę przepisy wynikające z odrębnych ustaw, mogące mieć do nich odpowiednie zastosowanie.

Rozdział 3c

Świadczenia przedemerytalne

Art. 37k.

1. Świadczenie przedemerytalne przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 9, osobie, spełniającej określone w ustawie warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i **art. 37j skreślony** prawa do zasiłku, jeżeli:
 - 1) osiągnęła wiek co najmniej 58 lat kobieta i 63 lata mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub
 - 2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 50 lat kobieta i 55 lat mężczyzna oraz osiągnęła okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub
 - 3) do dnia rozwiązania stosunku pracy, z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub
 - 4) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy, posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lat dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z niewypłacalnością pracodawcy w rozumieniu ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 87, poz. 435, z 1996 r. Nr 5, poz. 34, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 123, poz. 776, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 137, poz. 887 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 550), lub
 - 5) zakończyła okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 19 ust. 2a, i w wyniku zaliczenia go do okresu uprawniającego do emerytury spełnia warunki określone w pkt 1, 3 lub 4.
2. Wysokość świadczenia przedemerytalnego wynosi 80% kwoty emerytury określonej w decyzji organu rentowego ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia świadczenia przedemerytalnego, nie mniej jednak niż 120 % i nie więcej niż 200% zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.
3. Decyzję ustalającą wysokość emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego organ rentowy wydaje na wniosek powiatowego urzędu pracy.

4. Do postępowania w sprawie ustalenia wysokości emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w sprawie świadczeń emerytalnych.
5. Od decyzji organu rentowego, o której mowa w ust. 3, przysługują środki odwoławcze, określone w odrębnych przepisach.
6. W przypadku braku możliwości ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego z powodu trwającego postępowania dotyczącego ustalenia wysokości emerytury, świadczenie przedemerytalne wypłaca się w kwocie zaliczkowej, w wysokości 120% zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.
7. Pracodawca obowiązany jest do przekazywania powiatowym urządzeniom pracy dokumentacji umożliwiającej wydanie decyzji ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego. Przepisy dotyczące przygotowania wniosku o emeryturę stosuje się odpowiednio.
- 7a. Kwotę emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego oblicza się zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948).
9. Pracownikowi byłego państwowego przedsiębiorstwa gospodarki rolnej przysługuje świadczenie przedemerytalne, jeżeli w dniu 7 listopada 2001 r. posiadał status bezrobotnego oraz spełniał łącznie następujące warunki:
 - 1) osiągnął wiek - co najmniej 50 lat kobieta i 55 lat mężczyzna,
 - 2) posiadał okres uprawniający do emerytury - wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
 - 3) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w państwowym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej przez okres co najmniej 10 lat,
 - 4) zamieszkiwał w powiecie (gminie) uznanym za zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.
10. Osobom wymienionym w ust. 9 przysługuje świadczenie przedemerytalne w wysokości 120 % zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

**ust. 8 i 8a w art. 37k
skreślone**

Art. 37l.

1. Prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która spełniła warunki do jego nabycia w dniu rejestracji w powiatowym urzędzie pracy. Prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek tej osoby.
2. Świadczenia przedemerytalne przysługują od następnego dnia po dniu zarejestrowania się uprawnionej osoby w powiatowym urzędzie pracy albo od następnego dnia po dniu złożenia wniosku i dokumentów niezbędnych do ustalenia tych uprawnień, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 1 pkt 3-6 i ust. 2 pkt 2-4.
3. Świadczenia przedemerytalne podlegają waloryzacji na zasadach przewidzianych dla zasiłków dla bezrobotnych.

**ust. 2a w art. 37l
skreślony**

Art. 37l.

Osoby pobierające świadczenie przedemerytalne nie mają obowiązku zgłaszania się do powiatowego urzędu pracy w celu potwierdzenia gotowości do podjęcia

pracy. Osoby te mogą być za ich zgodą skierowane przez powiatowy urząd pracy na szkolenie, do prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Art. 37m.

1. Do osób pobierających świadczenie przedemerytalne przepisy art. 23 ust. 4, art. 26, oraz art. 34 stosuje się odpowiednio.
- 1a. Powiatowe urzędy pracy wypłacają zasiłek pogrzebowy osobie, która poniosła koszty pogrzebu po śmierci:
 - 1) osoby pobierającej zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne,
 - 2) członka rodziny osoby, o której mowa w pkt 1, pozostającego na jej utrzymaniu i spełniającego warunki do uzyskania renty rodzinnej.
- 1b. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości określonej w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- 1c. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego na podstawie niniejszej ustawy z prawem do zasiłku pogrzebowego na podstawie odrębnych przepisów zasiłek pogrzebowy przysługuje na podstawie odrębnych przepisów.
2. Zasiłki, o których mowa w ust. 1a oraz art. 31 ust. 1 pkt 1, finansowane są ze środków Funduszu Pracy.
3. Okresy pobierania świadczenia przedemerytalnego są okresami nieskładkowymi w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 37n.

1. Prawo do świadczenia przedemerytalnego ustaje z dniem, w którym osoba uprawniona przestała spełniać warunki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Prawo do świadczenia przedemerytalnego ulega zawieszeniu w przypadku:
 - 1) podjęcia pozarolniczej działalności,
 - 2) podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli łączna kwota przychodów, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskanych w danym miesiącu z tytułu zatrudnienia i innej pracy zarobkowej oraz otrzymywanego świadczenia przedemerytalnego byłaby wyższa od kwoty 200 % zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1,
 - 3) osiągnięcia przychodów z innych tytułów niż wymienione w pkt 1 i 2 z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika, podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz uzyskiwania diet i innych należności pieniężnych przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich, jeżeli łączna kwota uzyskanych przychodów w danym miesiącu z tych tytułów oraz z tytułu świadczenia przedemerytalnego byłaby wyższa od kwoty 200 % zasiłku, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

Art. 37o.

1. Prawo do świadczeń przedemerytalnych ustala i przyznaje starosta, a wypłaca je powiatowy urząd pracy.
2. Świadczenia przedemerytalne są finansowane z budżetu państwa, w ramach dotacji dla Funduszu Pracy, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Świadczenia przedemerytalne przyznane na podstawie art. 37k ust. 9 są finansowane ze środków Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa przekazywanych na ten cel Funduszowi Pracy.
4. Minister właściwy do spraw pracy określi w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przekazywania Funduszowi Pracy przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa środków, o których mowa w ust. 3, oraz ich rozliczania.

Rozdział 4**Świadczenia przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy****Art. 38.**

Osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników, które zostały zwolnione z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy i nie są uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych, przysługują świadczenia na warunkach i w zakresie określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 39.

Świadczenia obejmują:

- 1) pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne rolników za osobę, o której mowa w art. 38, w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy,
- 2) finansowanie kosztów szkolenia w celu podjęcia zatrudnienia lub pozarolniczej działalności poza gospodarstwem rolnym; przepis art. 16 ust. 4 stosuje się odpowiednio,
- 3) prawo do dodatku szkoleniowego określonego w art. 16 ust. 2,
- 4) odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku z odbywaniem szkolenia, na zasadach przewidzianych dla bezrobotnych,
- 5) jednorazową pożyczkę, o której mowa w art. 18, na podjęcie pozarolniczej działalności lub na zakup ziemi, nie wyłączając działalności wytwórczej lub usługowej związanej z rolnictwem.

Art. 40

Świadczenia określone w art. 39 przysługują osobie, o której mowa w art. 38, jeżeli:

- 1) w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia pozostawała w stosunku pracy i osiągała wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, wynoszące co najmniej najniższe

wynagrodzenie przez okres 365 dni i stosunek ten został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy,

- 2) podatek z gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego nie przekracza kwoty podatku rolnego z 5 ha przeliczeniowych albo w przeliczeniu na 1 członka gospodarstwa domowego nie mającego stałych pozarolniczych źródeł dochodu nie przekracza kwoty podatku rolnego z 1 ha przeliczeniowego.

Art. 41.

Pokrycie składek, przewidziane w art. 39 pkt 1, polega na przekazaniu z Funduszu Pracy na odpowiednie fundusze ubezpieczenia społecznego rolników, na podstawie decyzji właściwego starosty, wydanej na wniosek rolnika zobowiązanego do zapłacenia składki, kwot należności z tytułu poszczególnych rat kwartalnych. Świadczenie to przysługuje począwszy od najbliższej raty kwartalnej, której wymagalność przypada po dniu rozwiązania stosunku pracy.

ust. 2 w art. 43
wchodzi w życie z
dnem 1.06.2003 r.
(Dz.U. z 2003 r. Nr 6,
poz. 65)

Rozdział 5

Zatrudnienie w ramach Ochotniczych Hufców Pracy

Art. 42.

1. Zadania w zakresie zatrudnienia wykonują także ochotnicze hufce pracy.
2. Ochotnicze hufce pracy są państwową jednostką organizacyjną sektora finansów publicznych, nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw pracy.

Art. 43.

1. Ochotnicze Hufce Pracy wykonują we współdziałaniu z jednostkami samorządu terytorialnego zadania państwa w zakresie kształcenia, doksztalcania, zatrudnienia i wychowania młodzieży, a w szczególności:
 - 1) prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i resocjalizacyjnej oraz udzielanie pomocy młodzieży zagrożonej bezrobociem, niedostosowanej społecznie oraz wymagającej specjalnej troski i oddziaływań,
 - 2) organizowania zatrudnienia młodzieży,
 - 3) tworzenia warunków uzyskania oraz podwyższenia kwalifikacji zawodowych i ogólnych, a także przekwalifikowania zawodowego młodzieży,
 - 4) prowadzenia pośrednictwa pracy bez konieczności uzyskania wpisu do rejestru agencji zatrudnienia, o którym mowa w art. 37.

<2. Ochotnicze Hufce Pracy mogą dokonywać zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty, o której mowa w art. 57 ust. 3, z uwzględnieniem wykazu zawodów, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 13.>

Art. 44.

1. Zadania, o których mowa w art. 43, są realizowane przez Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy przy pomocy Komendy Głównej Ochotniczych Hufców Pracy, wojewódzkich komendantów ochotniczych hufców pracy oraz podległych im jednostek organizacyjnych.
2. Współdziałanie ochotniczych hufców pracy z jednostkami samorządu terytorialnego odbywa się na zasadach określonych w zawieranych umowach lub porozumieniach określających cele i zadania do realizacji na rzecz młodzieży oraz wzajemne zobowiązania.
3. Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw pracy.

Art. 45.

Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania oraz organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania Ochotniczych Hufców Pracy.

Rozdział 6**Zatrudnianie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych oraz zatrudnianie cudzoziemców w Polsce****Art. 46.**

Obywatele polscy mogą podejmować pracę za granicą u pracodawców zagranicznych w trybie i na zasadach obowiązujących w kraju zatrudnienia oraz określonych w umowach międzynarodowych.

Art. 47.

1. Zatrudnienie za granicą następuje w drodze bezpośrednich uzgodnień i umów zawieranych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi albo zawieranych za pośrednictwem organów zatrudnienia lub za pośrednictwem agencji pośrednictwa pracy, zwanych dalej „jednostkami kierującymi”.
2. Kierowanie do zatrudnienia za granicą przez upoważnione jednostki kierujące odbywa się na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi. Umowy te powinny określać:
 - 1) pracodawcę zagranicznego,
 - 2) okres zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - 3) rodzaj oraz warunki pracy i wynagradzania, a także przysługujące kierowanej osobie świadczenia socjalne,
 - 4) zasady i warunki ubezpieczenia społecznego oraz od następstw nieszczęśliwych wypadków i chorób tropikalnych,
 - 5) obowiązki i uprawnienia osoby kierowanej oraz jednostki kierującej,
 - 6) inne zobowiązania stron,

- 7) zakres odpowiedzialności cywilnej stron w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy zawartej między jednostką kierującą a obywatelem polskim oraz tryb dochodzenia związanych z tym roszczeń,
 - 8) kwotę należną jednostce kierującej z tytułu faktycznie poniesionych kosztów związanych ze skierowaniem do pracy za granicą,
 - 9) informację o zezwoleniach na pracę.
3. Jednostka kierująca ma obowiązek poinformować osobę kierowaną do pracy za granicą o przysługujących jej uprawnieniach, o których mowa w art. 48. **ust. 4 i 5 w art. 47 skreślony**

Art. 48.

1. Jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, udokumentowane okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych zaliczane są do okresów pracy w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych, pod warunkiem opłacania składek na Fundusz Pracy. **pkt 2 w ust. 2 i ust. 3 w art. 48 skreślone**
2. Okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia oraz wykonywania innej pracy zarobkowej w Polsce w zakresie uprawnień, o których mowa w ust. 1, od dnia:
 - 1) zawiadomienia właściwego terytorialnie powiatowego urzędu pracy o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do płatności składki na Fundusz Pracy w wysokości 9,75% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc tego zatrudnienia; jeżeli zawiadomienie i przystąpienie do opłacania składek następuje w ciągu miesiąca, podstawę wymiaru składki dzieli się przez 30 i mnoży przez liczbę dni, za które składka ma być opłacona.

Art. 49.

1. Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia:
 - 1) tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1, **pkt 2 i 3 w ust. 1 w art. 49 skreślone**
2. Minister właściwy do spraw gospodarki określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i kryteria rozdziału limitu zatrudnienia pracowników polskich za granicą w celu realizacji umów o dzieło przez polskich przedsiębiorców, jeżeli został on ustanowiony w umowie międzynarodowej.

Art. 50.

- [1. Cudzoziemiec może wykonywać pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada zezwolenie na pracę wydane przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy. Z obowiązku tego są zwolnieni cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się lub status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej.]*
- <1. Cudzoziemiec może wykonywać pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada zezwolenie na pracę wydane przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy. Z tego obowiązku są zwolnieni:**
- 1) cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, **nowe brzmienie ust. 1 w art. 50 wchodzi w życie z dniem uzyskania przez RP członkostwa w UE (Dz.U. 2002 r. Nr 74, poz. 675)**

- 2) cudzoziemcy, którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej,**
 - 3) cudzoziemcy posiadający obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej,**
 - 4) cudzoziemcy - członkowie rodziny cudzoziemca posiadającego obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, który na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje pracę lub prowadzi działalność gospodarczą,**
 - 5) cudzoziemcy – członkowie rodziny cudzoziemca posiadającego obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów o prawie stałego pobytu, obowiązujących państwa członkowskie Unii Europejskiej,**
 - 6) cudzoziemcy - członkowie rodziny cudzoziemca posiadającego obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów o prawie pobytu pracowników i osób pracujących na własny rachunek, które zakończyły działalność zawodową, obowiązujących państwa członkowskie Unii Europejskiej,**
 - 7) cudzoziemcy - członkowie rodziny cudzoziemca posiadającego obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów dotyczących prawa pobytu studentów, obowiązujących państwa członkowskie Unii Europejskiej,**
 - 8) cudzoziemcy zwolnieni z obowiązku uzyskania pozwolenia na pracę na podstawie odrębnych przepisów.>**
2. Warunkiem wydania cudzoziemcowi zezwolenia na pracę jest wcześniejsze uzyskanie przez pracodawcę przyrzeczenia i uzyskanie przez cudzoziemca odpowiedniej wizy lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 3. W przypadku gdy cudzoziemiec posiada odpowiednią wizę lub zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wojewoda wydaje decyzję w sprawie zezwolenia na pracę. Przepisy ust. 4-8 stosuje się odpowiednio.
 4. O wydanie przyrzeczenia cudzoziemcowi, który wykonuje pracę u pracodawcy mającego siedzibę lub miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, skierowanemu przez tego pracodawcę do wykonywania pracy przez okres przekraczający jeden miesiąc w ciągu roku u pracodawcy mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, występuje pracodawca zagraniczny lub pracodawca, u którego będzie wykonywane zadanie określone przez delegującego. Decyzję w sprawie przyrzeczenia wydaje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę pracodawcy, u którego będzie wykonywane zadanie określone przez delegującego.
 5. Przepis ust. 4 nie narusza przepisów wydanych na podstawie art. 51 ust. 2 dotyczących trybu zatrudniania cudzoziemców przy realizacji usług eksportowych świadczonych przez pracodawców zagranicznych w Polsce.
 6. O przyrzeczenie i zezwolenie na pracę dla cudzoziemców pełniących funkcje w zarządach osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą występuje podmiot upoważniony do powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy.

7. Przyrzeczenie i zezwolenie na pracę cudzoziemca w jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministrowi właściwemu do spraw kultury fizycznej i sportu, ministrowi właściwemu do spraw nauki, ministrowi właściwemu do spraw turystyki, ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania oraz Prezesowi Polskiej Akademii Nauk są wydawane przez wojewodę, jeżeli są spełnione warunki określone w przepisach tej ustawy oraz w odrębnych przepisach.
8. Przyrzeczenie wydaje pracodawcy wojewoda, uwzględniając sytuację na lokalnym rynku pracy oraz kryteria, o których mowa w art. 6c ust. 1 pkt 3. Przyrzeczenie i zezwolenie na pracę są wydawane na czas oznaczony dla określonego cudzoziemca i pracodawcy, na określone stanowisko lub rodzaj wykonywanej pracy.
9. Jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, pracodawca zawiera z cudzoziemcem umowę dotyczącą zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej na czas udzielonego zezwolenia.
10. Jeżeli odrębne przepisy uzależniają możliwość zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu lub innej działalności od uzyskania zgody właściwego organu na ich wykonywanie, pracodawca przed wystąpieniem do wojewody obowiązany jest uzyskać taką zgodę.
11. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, podlega cofnięciu przez wojewodę, jeżeli cudzoziemiec wykonuje pracę niezgodnie z uzyskanym zezwoleniem albo nastąpiła utrata uprawnień do wykonywania pracy, a także w sytuacji, gdy cudzoziemiec wykonujący za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w sposób rażący i uporczywy narusza te przepisy. Cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, w przypadku naruszenia przepisów prawa pracy następuje na wniosek właściwego inspektora pracy.
12. Cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, przed upływem okresu, na który zostało wydane, zobowiązuje pracodawcę do rozwiązania umowy z cudzoziemcem nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powiadomienia go o cofnięciu zezwolenia na pracę. W przypadku cudzoziemca delegowanego pracodawca jest zobowiązany do niezwłocznego odwołania go z delegacji.
13. Przepisy ust. 1–5 i 7–9 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy oraz do osoby fizycznej, zamierzających powierzyć cudzoziemcowi wykonywanie pracy.
14. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się w przypadku, gdy pracodawca powierza cudzoziemcowi wykonywanie pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
15. Wojewoda wydaje pracodawcy decyzję w sprawie, o której mowa w ust. 2 i 3, po wpłaceniu na konto dysponenta Funduszu Pracy, o którym mowa w art. 52 ust. 2, jednorazowej wpłaty w wysokości najniższego wynagrodzenia, za każdą osobę. W przypadku ubiegania się o przedłużenie ważności zezwolenia na pracę wpłata wynosi połowę najniższego wynagrodzenia.

Art. 51.

1. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców, wzory wniosków o przyrzeczenie i innych dokumentów, z uwzględnieniem, że:

- 1) przyrzeczenie wydawane jest na wniosek pracodawcy na czas określony,
 - 2) zezwolenie jest wydawane na czas określony w przyrzeczeniu, na okres nie dłuższy niż czas pobytu określony w odpowiedniej wizie lub okres ważności zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców zatrudnionych przy realizacji usług eksportowych świadczonych przez pracodawców zagranicznych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz wzory wniosków o przyrzeczenie i innych dokumentów, kierując się zasadami określonymi w ust. 1.
 3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i warunki wykonywania pracy przez cudzoziemców w ramach usług artystycznych, mając w szczególności na względzie, że cudzoziemiec powinien posiadać kwalifikacje i staż pracy wymagane wobec obywateli polskich oraz znać język polski, jeżeli jest to niezbędne do wykonywania pracy w ramach usług artystycznych.
 4. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę, wynikające w szczególności z umów i porozumień międzynarodowych, programów szkoleniowych lub doradczych prowadzonych w ramach Unii Europejskiej, a także ze specyfiki wykonywanego zawodu.
 5. Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których przyrzeczenie i zezwolenie na pracę cudzoziemca wydawane są przez wojewodę bez względu na sytuację na lokalnym rynku pracy i kryteria, o których mowa w art. 6c ust. 1 pkt 3, kierując się w szczególności zasadą wzajemności.

Rozdział 7

Fundusz Pracy

Art. 52.

1. Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym, zwanym dalej „Funduszem Pracy”.
2. Dysponentem Funduszu Pracy jest minister właściwy do spraw pracy.

Art. 53.

1. Obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256 oraz z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249), wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej minimalne wynagrodzenie, a w

przypadku osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679), co najmniej wynagrodzenie, o którym mowa w tym przepisie, opłacają:

- 1) pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby:
 - a) pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym,
 - b) wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz za osoby z nimi współpracujące,
 - c) wykonujące pracę w okresie odbywania kary pozbawienia wolności,
 - d) pobierające stypendia sportowe,
 - e) będące członkami zespołów adwokackich,
 - f) otrzymujące świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny - przewidziane w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. i w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 i z 2001 r. Nr 5, poz. 41) lub odrębnych przepisach,
 - 2) rolnicze spółdzielnie produkcyjne i spółdzielnie kółek rolniczych (usług rolniczych) za swoich członków, z wyjątkiem członków, którzy wnieśli wkład gruntowy o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych,
 - 3) inne niż wymienione w pkt 1 i 2 osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyjątkiem osób duchownych, osób pobierających, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy i osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników, a także żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, osób odbywających zastępcze formy służby wojskowej, osób przebywających na urloпах wychowawczych oraz pobierających zasiłek macierzyński.
2. Wysokość składki, o której mowa w ust. 1, określa ustawa budżetowa.
 3. W przypadku gdy kwoty, o których mowa w ust. 1, pochodzą z różnych źródeł, obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy powstaje wtedy, gdy łączna kwota stanowiąca podstawę wymiaru składek ustalona zgodnie z ust. 1 wynosi co najmniej najniższe wynagrodzenie.
 4. Osoba, do której ma zastosowanie przepis ust. 3, składa stosowne oświadczenie każdemu pracodawcy bądź w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli sama opłaca składki na ubezpieczenie społeczne.

Art. 54.

Przedsiębiorcy Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych oraz Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi, Zakład Opieki dla Niewidomych w Laskach oraz zakłady aktywizacji zawodowej nie opłacają składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Art. 55.

1. Dochodami Funduszu Pracy są:

- 1) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy,
- 2) dotacje budżetu państwa,>
- 4) wpłaty dokonywane przez partnerów zagranicznych z tytułu rekrutacji pracowników polskich zatrudnionych w ramach umów międzynarodowych,
- 4a) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta, o którym mowa w art. 52 ust. 2, oraz samorządów województw i powiatów, **pkt 3 w ust. 1 w art. 55 skreślony**
- 4b) dochody z tytułu wykonywania praw z akcji i udziałów oraz zbycia akcji i udziałów nabytych ze środków Funduszu Pracy przed dniem 1 stycznia 2000 r.,
- 4c) odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy,
- 4d) wpłaty, o których mowa w art. 37 ust. 8,
- 5) inne wpływy.

2. Dochodami Funduszu Pracy są również wpłaty dokonywane przez obywateli polskich podejmujących zatrudnienie za granicą u pracodawców zagranicznych, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1, oraz wpłaty pracodawców z tytułu uzyskania zezwolenia na zatrudnienie cudzoziemca, o których mowa w art. 50 ust. 15.

3. Za zgodą ministra właściwego do spraw finansów publicznych, dysponent Funduszu Pracy może zaciągać kredyty i pożyczki na uzupełnienie środków niezbędnych na wypłatę zasiłków, zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych.

Art. 56.**ust. 4 i 5 w art. 55
skreślone**

1. Składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne.
2. Poboru składek na Fundusz Pracy dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wyodrębniony rachunek bankowy prowadzony dla składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i przekazuje na rachunek bankowy Funduszu Pracy dysponenta, o którym mowa w art. 52 ust. 2, niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od ich otrzymania, w formie zaliczek, część składek zgromadzonych na koncie odpowiadającą udziałowi stopy procentowej składek na Fundusz Pracy w sumie stóp procentowych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zakład ostatecznie rozlicza pobrane składki na Fundusz Pracy do 10 dnia następnego miesiąca.
- 2a. Koszty poboru składek na Fundusz Pracy obciążają ten fundusz i są zwracane Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 0,5 % kwoty składek przekazanych na Fundusz Pracy.
3. Od składek na Fundusz Pracy nie opłaconych w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych przepisami Ordynacji podatkowej. Składki te oraz należności z tytułu odsetek za

zwłokę i dodatkowych opłat, o których mowa w ust. 4, nie opłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

- 3a. W przypadku nieprzekazania w terminach, o których mowa w ust. 2, składek na rachunek bankowy Funduszu Pracy dysponenta, o którym mowa w art. 52 ust. 2, należne są od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odsetki ustawowe.
4. W razie nieopłacania składek na Fundusz Pracy lub opłacenia ich w niższej od należnej wysokości, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może obciążyć pracodawcę lub osobę podlegającą ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu dodatkową opłatą do wysokości 100% należnej kwoty składek.

Art. 57.

1. Środki Funduszu Pracy przeznaczają się na finansowanie:

- 1) kosztów przejazdu i wynagrodzenia członków rad zatrudnienia, o których mowa w art. 10 ust. 8 i 9,
- 2) kosztów szkolenia pracowników, o których mowa w art. 15 ust. 5 i w art. 16 ust. 10, bezrobotnych i innych uprawnionych osób,
- 3) dodatków szkoleniowych, o których mowa w art. 16, pożyczek szkoleniowych, o których mowa w art. 16a, oraz badań, o których mowa w art. 17 ust. 5,
- 4) pożyczek i kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18, kosztów obsługi, a także kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz, w przypadku zawarcia porozumienia w sprawie udzielania kredytów przez instytucje finansowe bezrobotnym i uprawnionym do pożyczek z Funduszu Pracy osobom, różnicy między stopą procentową kredytu refinansowego a preferencyjną stopą procentową stosowaną wobec pożyczkobiorców Funduszu Pracy,
- 5) kosztów, o których mowa w art. 19-21 i 37f, refundowanych z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, oraz składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 22a,
- 6) zasiłków wypłacanych bezrobotnym oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych zasiłków, a także zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych,
- 7) kosztów, o których mowa w art. 37e, z tytułu zatrudnienia skierowanego absolwenta,
- 7a) zwrotu składek, o których mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o ułatwieniu zatrudnienia absolwentom szkół (Dz.U. Nr 122, poz. 1325),
- 8) biletów kredytowych wydawanych osobom skierowanym w celu zatrudnienia w innej miejscowości, o których mowa w art. 31 ust. 4, oraz poborowym skierowanym do odbycia służby zastępczej,
- 9) opracowywania i rozpowszechniania informacji zawodowych oraz wyposażenia dla prowadzenia poradnictwa zawodowego we współpracy z instytucjami wykonującymi statutowe zadania w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego,

**pkt 3a w ust. 1 w art.
57 skreślony**

- 10) wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, oraz składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanych wynagrodzeń,
 - 11) opracowywania, wydawania i rozpowszechniania informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów na rynku pracy, dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz pracodawców,
 - 13) przedsięwzięć związanych z realizacją programów specjalnych,
 - 14) składek na ubezpieczenie społeczne rolników, o których mowa w art. 39, **pkt 12 w ust. 1 w art. 57 skreślony**
 - 15) kosztów wysyłki wezwań, zawiadomień, zakupu lub druku kart rejestracyjnych niezbędnych do ustalenia uprawnień, przekazywania bezrobotnym należnych świadczeń pieniężnych oraz kosztów korespondencji z pracodawcami,
 - 16) badań, opracowania programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy,
 - 17) kosztów wprowadzania, rozwijania i eksploatacji systemu informatycznego w organach zatrudnienia,
 - 18) wydatków związanych z promocją oraz pomocą prawną zatrudnionym za granicą w ramach umów międzynarodowych,
 - 19) kosztów opracowywania i rozpowszechniania materiałów informacyjno-szkoleniowych dla klubów pracy, ich wyposażenia oraz kosztów prowadzenia zajęć przez instytucje oraz osoby nie będące pracownikami urzędów pracy,
 - 20) kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego nienależnie pobranych świadczeń i innych wypłat z Funduszu Pracy,
 - 21) części kosztów realizacji zadań na rzecz bezrobotnych, wykonywanych w ramach działań statutowych przez organizacje i instytucje,
 - 25) odsetek za nieterminowe regulowane zobowiązań finansowych z Funduszu Pracy, **pkt 22-24 w ust. 1 w art. 57 skreślone**
 - 26) stypendiów, o których mowa w art. 37a i 37b, oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych stypendiów, a także stypendiów, o których mowa w art. 37d,
 - 27) wynagrodzeń, o których mowa w art. 37b ust. 4 oraz opłaconych od nich składek na ubezpieczenia społeczne,
 - 28) kosztów poboru składek, o których mowa w art. 56 ust. 2a,
 - 29) kosztów zakwaterowania i dojazdów do pracy, o których mowa w art. 31 ust. 6,
 - 30) zasiłków pogrzebowych wypłaconych osobom, o których mowa w art. 37m ust. 1a,
 - 30a) kosztów badań lekarskich absolwentów kierowanych na staż, o którym mowa w art. 37b,
 - 31) koszty szkolenia kadr realizujących zadania objęte ustawą,
 - 32) spłaty i obsługi kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, zaciągniętych przez Fundusz Pracy,
 - 33) wsparcia programów, o których mowa w art. 37i ust. 1.
2. Środki Funduszu Pracy mogą być przeznaczone na finansowanie zadań zleconych Ochotniczym Hufcom Pracy przez dysponentów Funduszu Pracy,

- określonych w ust. 1 pkt 2, 9-13 i 19, które wynikają z realizowanych przez nie zadań.
3. Wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 10, są zwracane z Funduszu Pracy do wysokości najniższych stawek, określonych w odrębnych przepisach obowiązujących w okresie, za który jest dokonywana refundacja.
 4. Minister właściwy do spraw pracy dokonuje przesunięć środków przewidzianych w planie Funduszu Pracy, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej, na finansowanie poszczególnych zadań, z tym jednak że łączna kwota środków przewidzianych na finansowanie zadań wymienionych w ust. 1 pkt 2-5, 7, 13, 26, 27 i 29 nie może być zmniejszona w celu przeznaczenia na inne cele. **ust. 2a, 5, 6a i 7 w art. 57 skreślone**
 6. Minister właściwy do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady finansowania wydatków z Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 1, oraz sposób współpracy organów zatrudnienia z bankami i instytucjami finansującymi.
 8. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób, warunki i tryb refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom zatrudnionym przez pracodawców na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń, mając na uwadze:
 - 1) określenie podmiotów uprawnionych do składania wniosku,
 - 2) treść wniosku,
 - 3) sposób i tryb składania i rozpatrywania wniosku,
 - 4) sposób refundacji.

Art. 57a.

1. Minister właściwy do spraw pracy przekazuje na wyodrębniony rachunek samorządom województw i powiatom środki Funduszu Pracy na finansowanie zadań realizowanych w województwie do wysokości kwot ustalonych zgodnie z ust. 2 i 4-9.
2. Kwoty na finansowanie zadań w województwie, w tym fakultatywnych zadań, są ustalane przez ministra właściwego do spraw pracy według algorytmu określonego przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, o którym mowa w ust. 9.
3. Minister właściwy do spraw pracy ustala i przekazuje na rachunek sum na zlecenie dla Ochotniczych Hufców Pracy kwotę środków Funduszu Pracy z przeznaczeniem na refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników.
4. Środki Funduszu Pracy na wypłatę zasiłków i innych obligatoryjnych świadczeń i wypłat są uwzględniane w algorytmie i przekazywane do wysokości faktycznych potrzeb.
5. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, może określać, w kwocie ustalonej dla województwa, udział środków przeznaczonych na finansowanie zadań realizowanych przez samorząd województwa.
6. Kwoty dla samorządów powiatowych są ustalane przez samorząd województwa, według kryteriów określonych przez sejmik województwa, w ramach kwoty, o

której mowa w ust. 2. Określając kryteria, sejmik województwa powinien wziąć pod uwagę w szczególności:

- 1) stopę bezrobocia,
 - 2) skalę napływów do bezrobocia i odpływów z bezrobocia,
 - 3) udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - 4) udział absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych.
7. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 9, Rada Ministrów określi wysokość rezerwy na finansowanie programów aktywnego przeciwdziałania bezrobociu i innych fakultatywnych zadań, będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy, nie większej jednak niż 10% środków Funduszu Pracy.
8. Decyzję w sprawie wyboru form aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych uprawnionych osób, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu na finansowanie programów na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu oraz innych fakultatywnych zadań, podejmuje starosta, po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia.
9. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zatrudnienia oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, algorytm, o którym mowa w ust. 2, oraz szczegółowe zasady ustalania kwot środków z Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 5, oraz przeznaczania rezerwy, o której mowa w ust. 7; przy ustalaniu kwot dla województw na finansowanie programów na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu algorytm powinien w szczególności uwzględniać:
- 1) stopę bezrobocia,
 - 2) udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - 3) udział absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Art. 58.

Dochody Funduszu Pracy zwolnione są od podatku dochodowego.

Art. 59.

W sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o finansach publicznych w zakresie gospodarki funduszami celowymi.

Rozdział 8

Kontrola przestrzegania przepisów ustawy

Art. 60.

1. Wojewodowie sprawują kontrolę przestrzegania przepisów ustawy.
2. Kontrola obejmuje badanie przestrzegania:
 - 1) legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności, a także wykonywania pracy przez cudzoziemca,
 - 2) obowiązku informowania powiatowych urzędów pracy o zatrudnianiu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub powierzeniu jej wykonywania innej pracy zarobkowej,

- 3) obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy,
 - 4) warunków zawartych w certyfikatach, o których mowa w art. 37 ust. 9.
3. Kontrolą mogą być objęte jednostki, wobec których zachodzi podejrzenie, że prowadzą agencję zatrudnienia bez wymaganego wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.
 4. Kontrolą mogą być objęci pracodawcy, jednoosobowi przedsiębiorcy i inne instytucje oraz osoby fizyczne.
 5. Przeprowadzający kontrolę mogą badać dokumenty objęte jej zakresem, sporządzać niezbędne ich kopie, przesłuchiwać świadków, sprawdzać tożsamość osób zatrudnionych i wykonujących inne prace zarobkowe, a także innych osób w celu ustalenia charakteru pobytu na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzania kontroli.
 6. Kontrolowani obowiązani są udostępniać wszelkie dokumenty i udzielać wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.
 7. Przeprowadzający kontrolę są uprawnieni do przeprowadzenia kontroli bez uprzedzenia. Kontrolujący obowiązani są do okazania legitymacji służbowej i upoważnienia.
 8. W przypadku podejrzenia, że przepisy ustawy w zakresie, o którym mowa w ust. 2 i 3, nie są przestrzegane, a nie ma możliwości ustalenia nazwy jednostki kontrolowanej, wystawia się upoważnienie w formie uproszczonej.

Art. 61.

1. Wojewodowie w zakresie kontroli współdziałają w szczególności ze związkami zawodowymi, Państwową Inspekcją Pracy, Policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz urzędami kontroli skarbowej.
2. Organy Policji, w razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, zobowiązane są, na wniosek właściwego wojewody, do udzielenia stosownej pomocy.
3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organizację i tryb przeprowadzania przez wojewodów kontroli oraz zasady współdziałania z innymi organami.

Art. 62.

1. Wojewodowie przekazują ministrowi właściwemu do spraw pracy, do końca pierwszego kwartału roku, wyniki przeprowadzonych w roku poprzednim kontroli oraz ocenę przestrzegania przepisów ustawy.
2. Wojewodowie niezwłocznie powiadamiają ministra właściwego do spraw pracy o stwierdzonych przypadkach prowadzenia agencji zatrudnienia bez wymaganego wpisu do rejestru agencji zatrudnienia oraz o przypadkach naruszenia warunków określonych w certyfikacie.
3. Wojewodowie niezwłocznie powiadamiają właściwego starostę o stwierdzonych przypadkach naruszenia przepisów ustawy przez bezrobotnego oraz przez pracodawcę.

Rozdział 9

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy

Art. 63.

1. Kto zatrudnia lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej bezrobotnemu, nie zawiadamiając o tym właściwego powiatowego urzędu pracy, podlega karze grzywny nie niższej niż 500 zł, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli zatrudniającym lub powierzającym wykonanie innej pracy zarobkowej jest przedsiębiorca lub osoba działająca w jego imieniu, podlega on karze grzywny nie niższej niż 3000 zł.
3. Bezrobotny, który podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność przynoszącą dochód bez powiadomienia o tym właściwego urzędu pracy, podlega karze grzywny nie niższej niż 500 zł.

Art. 64.

1. Kto powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia, o którym mowa w art. 50 ust. 1, lub na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu, podlega karze grzywny nie niższej niż 3000 zł.
2. Cudzoziemiec nieposiadający zezwolenia na osiedlenie się lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, który wykonuje pracę bez zezwolenia, o którym mowa w art. 50 ust. 1, podlega karze grzywny nie niższej niż 1000 zł lub wydaleniu zgodnie z przepisami o cudzoziemcach.

Art. 65.

1. Kto bez wymaganego wpisu do rejestru agencji zatrudnienia prowadzi agencję zatrudnienia, podlega karze grzywny nie niższej niż 3000 zł.
2. Tej samej karze podlega, kto prowadząc agencję zatrudnienia, pobiera od osoby, dla której poszukuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, dodatkowe opłaty niewymienione w art. 47 ust. 2 pkt 8.

Art. 66.

Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy lub nie opłaca ich w przewidzianym przepisami terminie,
- 2) nie zgłasza wymaganych przepisami danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na Fundusz Pracy bądź udziela w powyższym zakresie nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielania,
- 3) ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania, zwłaszcza polityczne i religijne, lub ze względu na przynależność związkową - odmówi zatrudnienia kandydata na wolnym miejscu zatrudnienia lub miejscu przygotowania zawodowego,

- 4) prowadząc agencję zatrudnienia, nie przestrzega zasady zakazu dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, lub ze względu na przynależność związkową

- podlega karze grzywny nie niższej niż 3000 zł.

Art. 67.

Kto udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy, podlega karze grzywny nie niższej niż 3000 zł.

Art. 67a.

Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 63-67, następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10

Zmiany w obowiązujących przepisach

art. 68-72 pominięte

Rozdział 11

Przepisy przejściowe

Art. 73.

4. Prawo do zasiłku i innych świadczeń przewidzianych dla bezrobotnych ustaje z dniem utraty statusu bezrobotnego.

Art. 73a.

Okresy zatrudnienia obywateli polskich w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej i w byłej Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych, przypadające przed dniem 1 grudnia 1991 r., traktowane są jak okresy zatrudnienia w Państwie Polskim w zakresie uprawnień pracowniczych.

Art. 73b.

1. Okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi na okres skierowania do pracy za granicą na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz.U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259, z 1991 r. Nr 78, poz. 346 i z 1993 r. Nr 99, poz. 452), a także przypadający bezpośrednio po zakończeniu tego urlopu okres niezdolności do pracy z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną - wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, jeżeli pracownik podjął zatrudnienie u macierzystego pracodawcy w terminie przewidzianym w tym rozporządzeniu.

2. Okres zatrudnienia za granicą pracownika, który nie pozostawał w stosunku pracy przed skierowaniem do pracy za granicą na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych. Dotyczy to także pracownika, któremu udzielono urlopu bezpłatnego na okres skierowania do pracy za granicą, a który nie podjął pracy u macierzystego pracodawcy po zakończeniu pracy za granicą lub podjął pracę u macierzystego pracodawcy, lecz po upływie terminu przewidzianego w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1. **art. 74 i 75 pominięte**

Art. 76.

Ilekoć w dotychczasowych przepisach jest mowa o:

- 1) rejonowym urzędzie pracy – należy przez to rozumieć powiatowy urząd pracy,
- 2) staroście – należy przez to rozumieć prezydenta miasta w miastach na prawach powiatu.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

Art. 77.

Traci moc ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz.U. Nr 106, poz. 457, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 78, poz. 394 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 165 i Nr 108, poz. 516).

Art. 78.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.